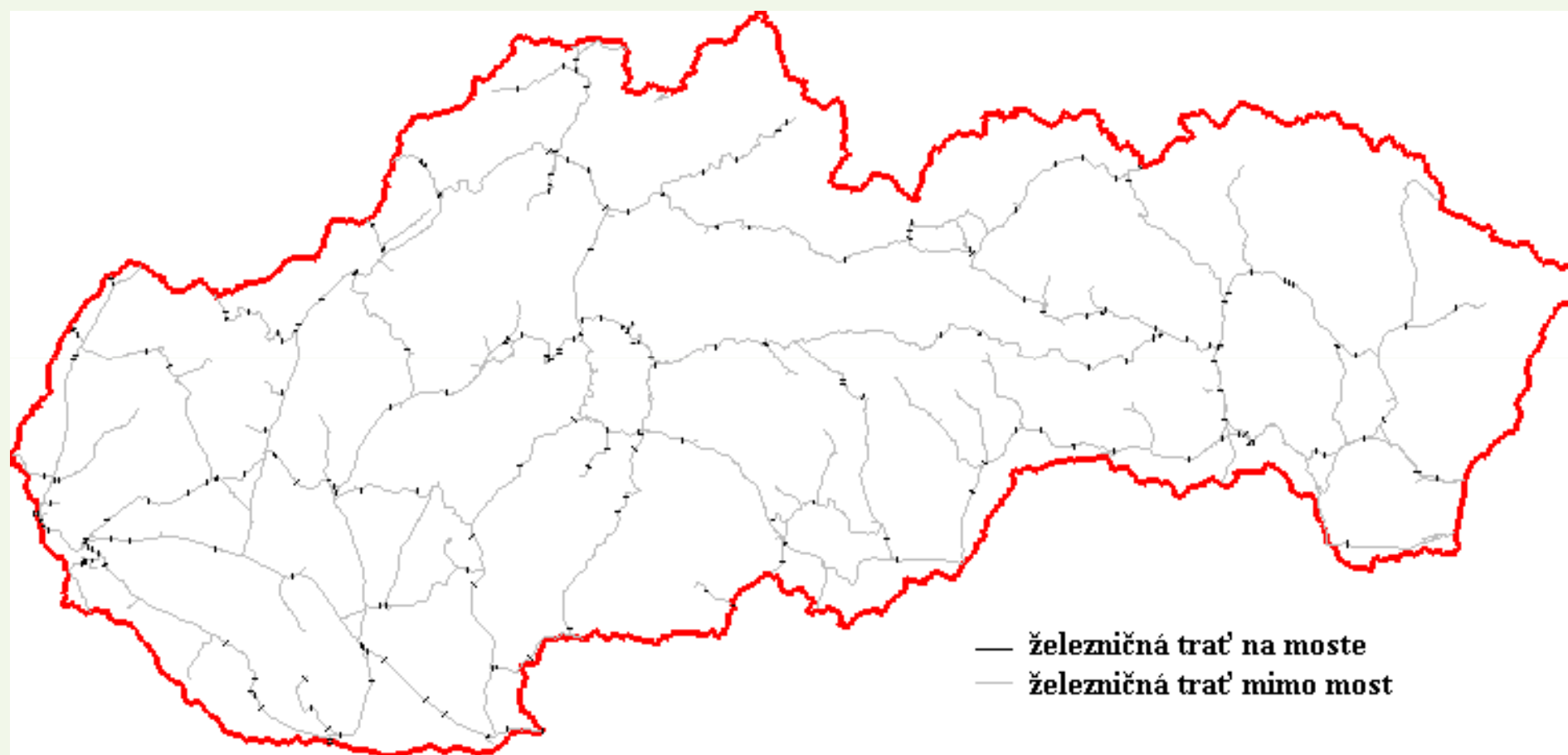

Zaujímavé železničné mosty a tunely na Slovensku

Miroslav Kožuch

Poloha mostov na Slovensku

Štatistika na úvod

	Celkový počet	Dĺžka (km)
Oceľových mostov	504	24,325
Masívnych mostov	1781	28,893
Spolu	2285	53,218

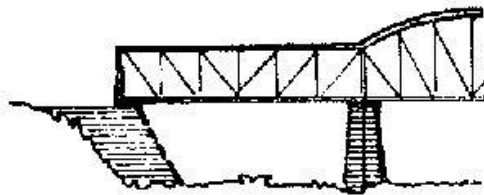
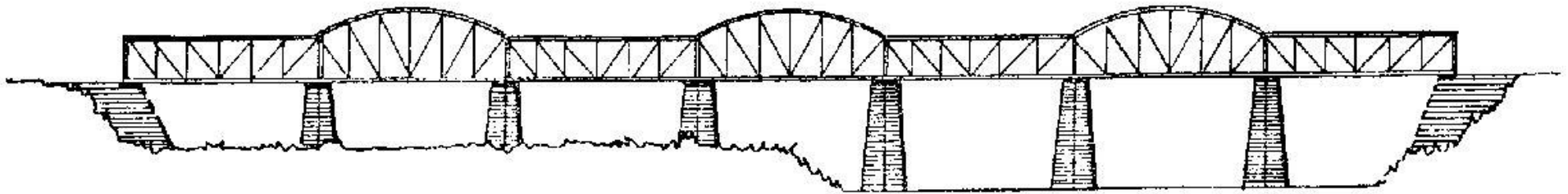
Vek mostov	Počet mostov
do 77 rokov (vek životnosti mostov)	1646
77 - 100 rokov	232
nad 100 rokov	407
Spolu	2285

ŽSR: (29.9.2000)

Mosty a vojna

(Uvedené iba mosty o svetlosti nad 5.0 m.)

a) Celková dĺžka mostov pred zničením 28.899 m.

b) Ostalo nepoškodené 8.857 m, t. j. 30.7%.

c) Poškodené alebo zničené 20.032 m, t. j. 69.3%.

nepoškodených 31% mostov

Mosty a vojna

náložová komora
na Kostiviarskom viadukte

História – drevené mosty

Marcheggský most (1846-19.7.1866)

História – drevené mosty

Váh, Hron a Ipeľ (1850), Obišovce (1871, výmena od 1873)

Posledný postavený veľký drevený most

Malý Dunaj vo Bratislava-Vrakuňa, 168,60 m (1895-1924)

Posledný postavený veľký drevený most

Malý Dunaj vo Bratislava-Vrakuňa, 168,60 m (1895-1924)

História – kamenné a tehlové mosty

Hrnčiarovce ponad Parnú, Bratislava – Trnava (1841)

História – kamenné a tehlové mosty

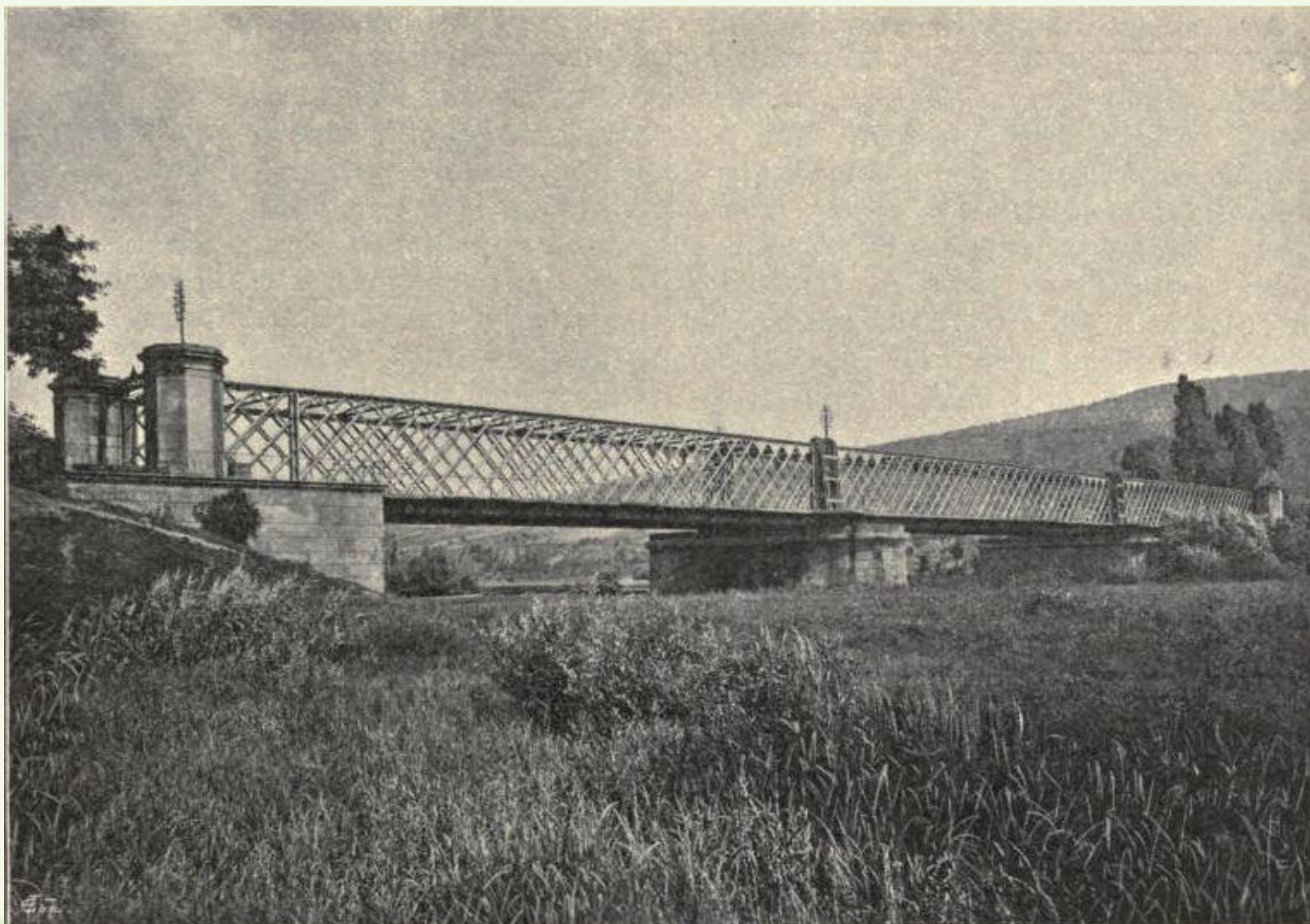

Pozsony - Pressburg

Vöröshíd - Rothe Brücke,

História – oceľové konštrukcie

História – zabetónované nosníky

História – opäť klenbové konštrukcie

20.-30.-te roky 20.storočia (Zvolen-Krupina, Č.Skala-Margecany)

História – betónové dosky

História – predpätý betón

História – mosty bez mostníc

70/80.-te roky 20.storočia – hluk, izolácia obvodov, kontakt železa

História – priebežné štrkové lôžko na ocel'ovom moste

80.-te roky 20.str. (Bratislava-Pálenisko, Hron v Štúrove, Holíč)

Križovanie s prekážkou

dĺžka -> kolmo

Najstaršie mosty na Slovensku

najväčší Františkov most v Báhoňi (1845), 9 oblúkov

Najstaršie mosty na Slovensku

15.

Báhoň, trať Bratislava – Trnava (1841) – Sered' (1846)

Najstaršie mosty v súčasnosti

Marcheggský most 474 m (1846) a klenby po Bratislava hl.st.

Najstaršie mosty v súčasnosti

Žabotova ulica v Bratislave (1850) a klenby po Szob št.hr.

Najstaršie mosty v súčasnosti

Žabotova ulica v Bratislave (1850) a klenby po Szob št.hr.

Prvá mimoúrovňňová železničná križovatka v strednej Európe

¹ koňka Bratislava – Trnava (1840) a Bratislava - Štúrovo (1850)

Najdlhší most

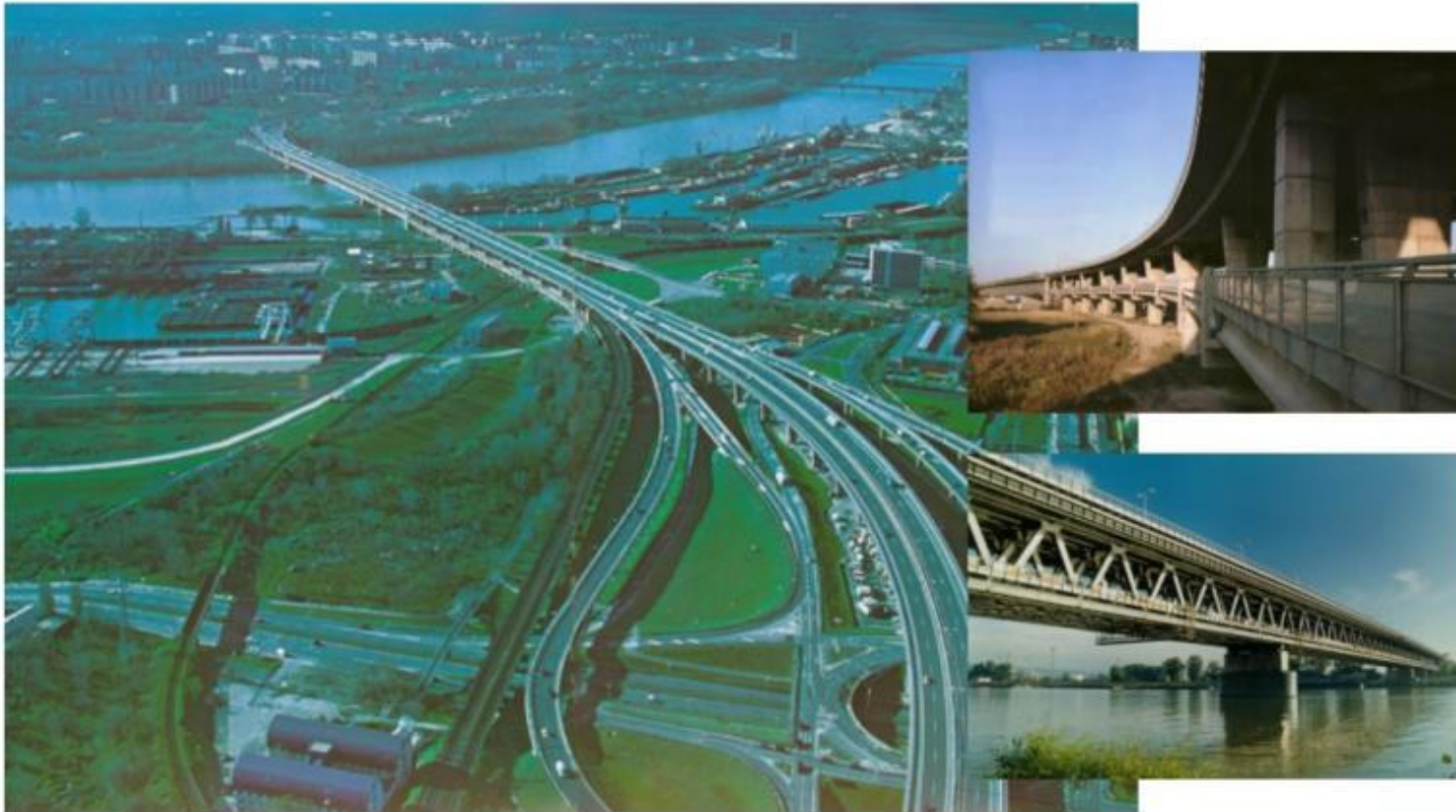
Šenkvičská estakáda (2005), 741,40 m, 19 pilierov s 20 poľami

Najdlhšie premostenie

PRÍSTAVNÝ MOST CEZ DUNAJ V BRATISLAVE

 Dopravoprojekt, a. s.
člen DDM Group

Dĺžka mosta: 460,8 m

Rok uvedenia do prevádzky: 1983

Investor: Slovenská správa ciest Bratislava

Projektant: Dopravoprojekt, a. s., Bratislava

Najdlhšie premostenie

mimohrádza (959,37m),
samostatné teleso

inundácia (871,46 m)

Prístavný most v Bratislave, 4x estakáda + hlavný objekt

Najdlhšie premostenie

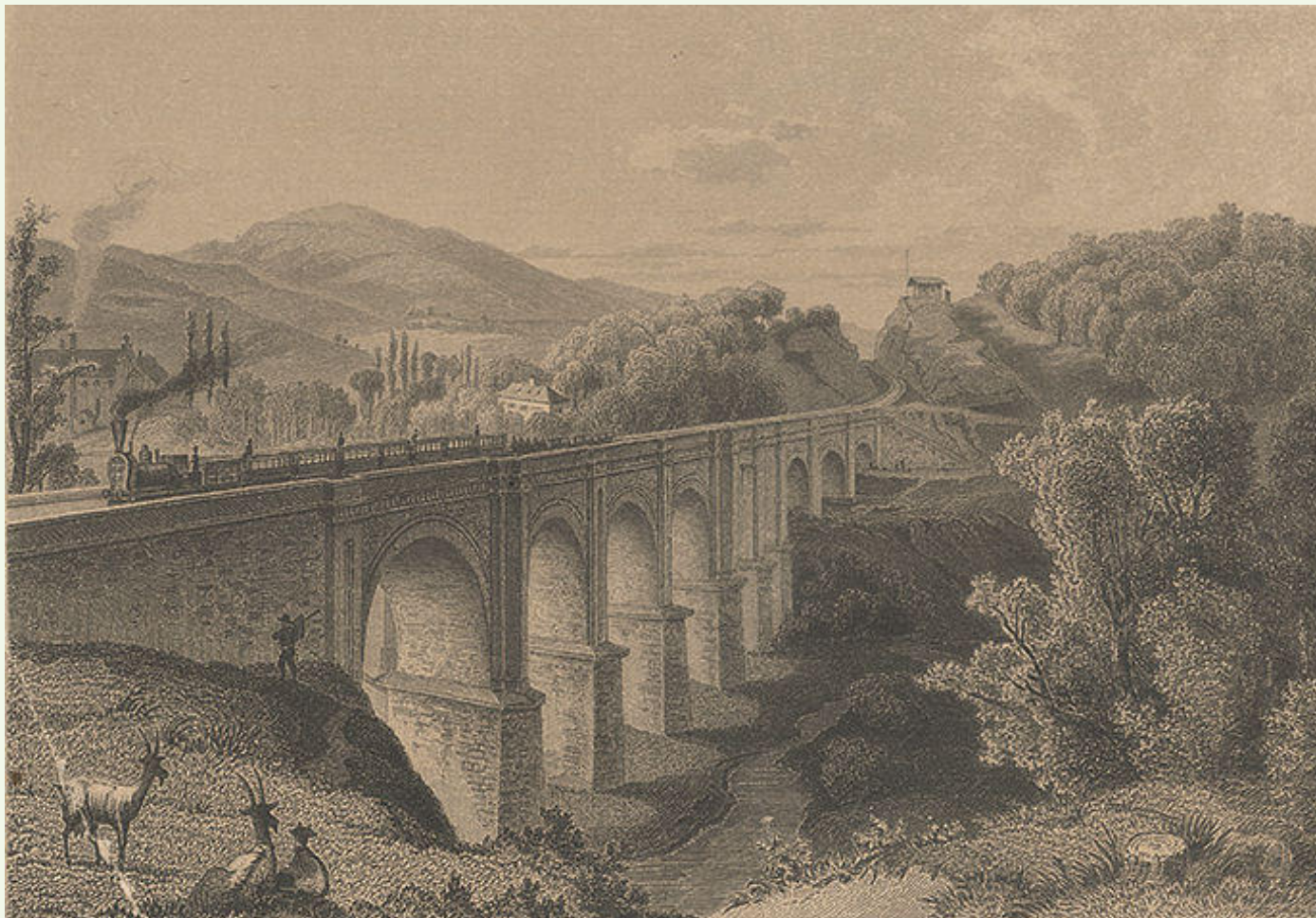
hlavný tok (460,8 m) s 204,8 m

15.2.2017

Najväčší železničný tehlový most

215 m dlhý Červený most v Bratislave (1846-1848)

Najväčší železničný tehlový most

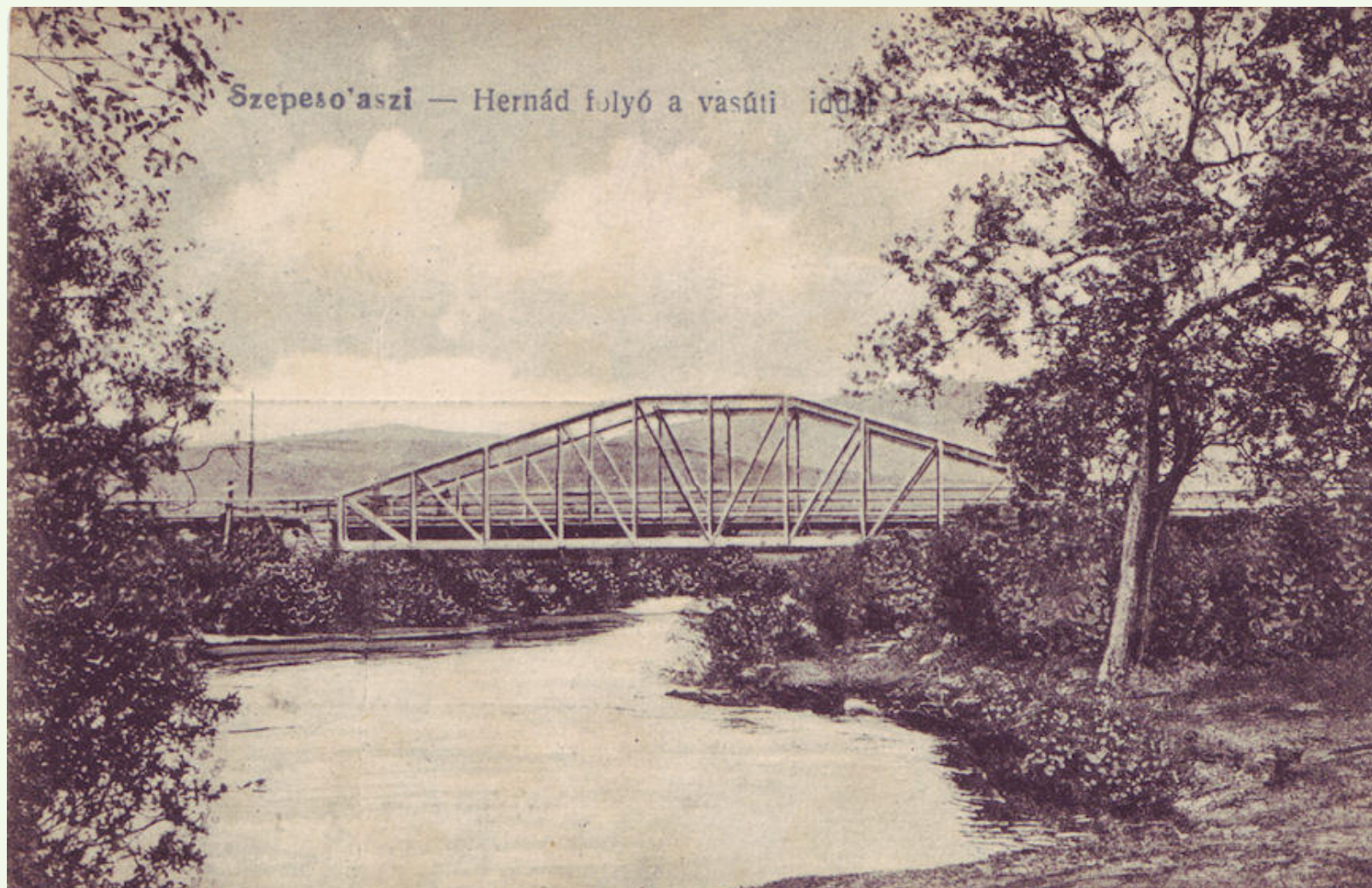

15.

Červený most do 4.4.1945, TP od 29.4.1986

Cestný most slúžiaci železnici

Spišské Vlachy ponad Hornád (1894) do 1967

Samostatný železničný most

Spišské Vlachy ponad Hornád 1967 až 2010

Železničný most slúžiaci cestnej doprave

Slovenská Ľupča ponad Hron (OK z Kostolian nad Hornádom)

Most s najvyššou výškou nad terénom

Úľanka, údolie Lelekovo, 42 m (1939/1945-46)

Prvý klenutý betónový most na ČSD

Telgártsky viadukt, 86,2 m, oblúk 32 m, svetlosť 22 m (1934)

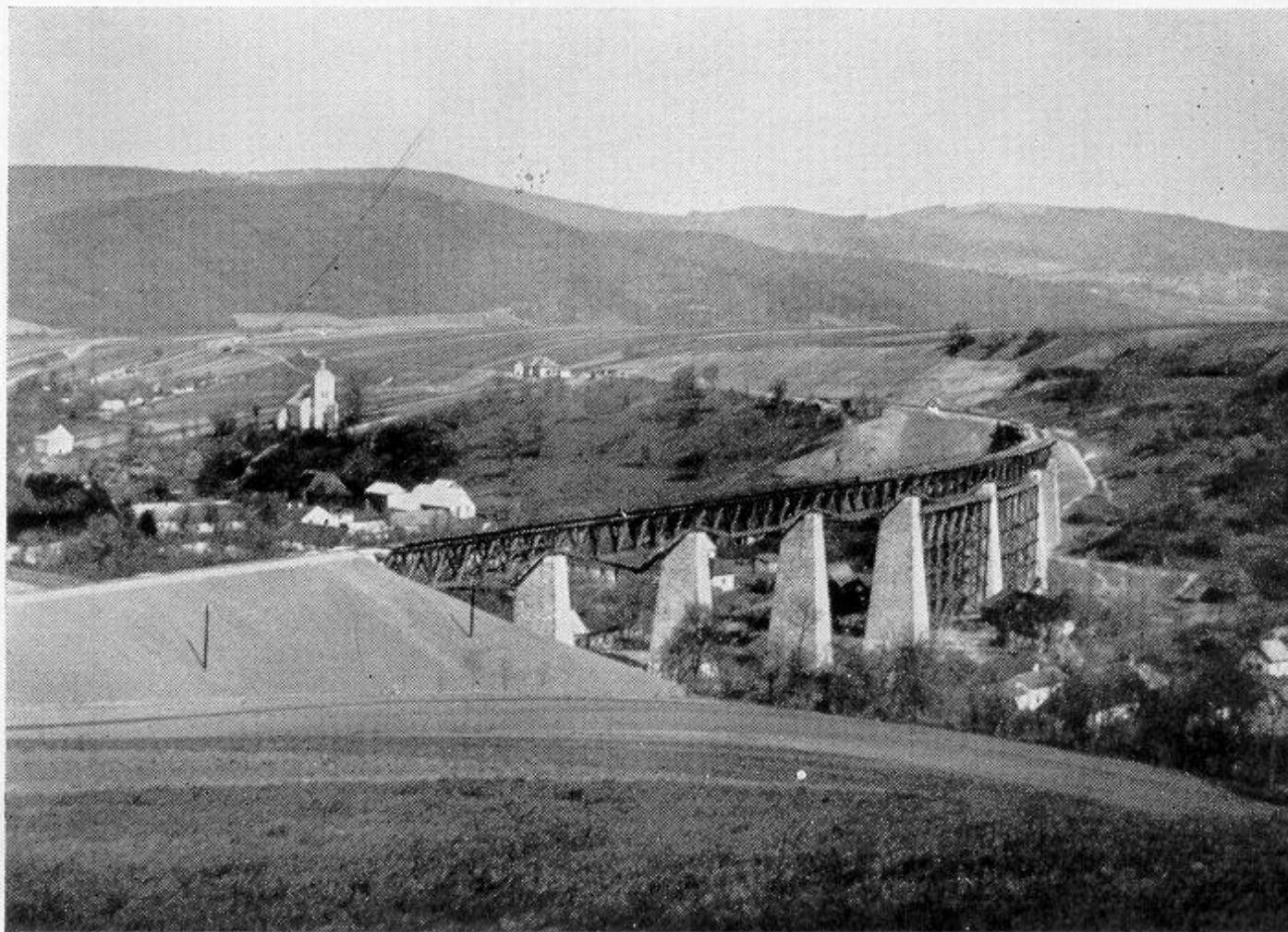

Jeden z největších plnostenných mostov ČSD

Kedysi najdlhší most postavený v oblúku v strednej Európe

Hanušovský viadukt, **389,9 m** (1943)

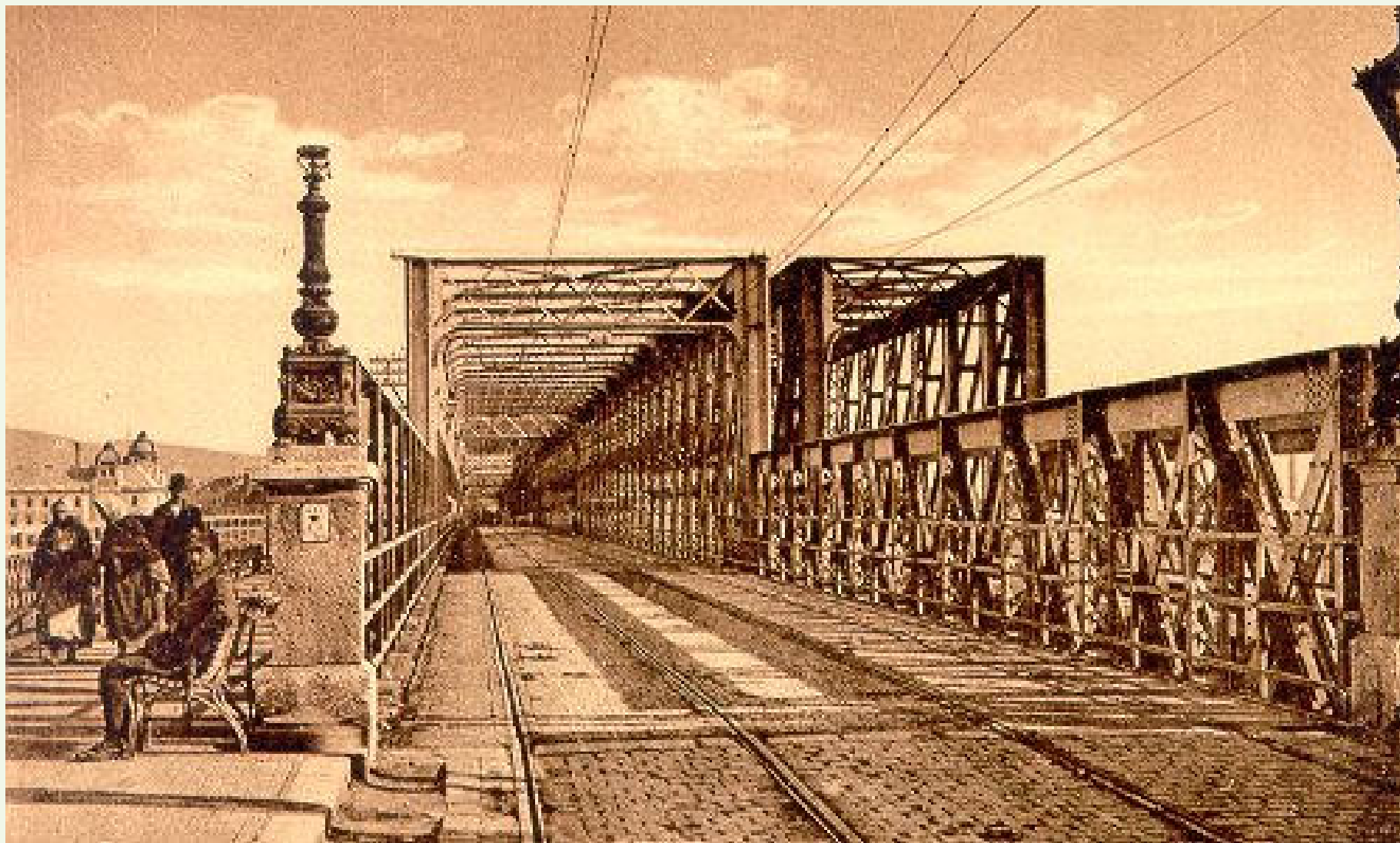

Kedysi najdlhší most postavený v oblúku v strednej Európe

Hanušovský viadukt, **389,9 m** (1943)

Najväčší priamopásový priehradový

Najväčší priamopásový priehradový

Zakrivenie horného pásu

Eliptická horná konštrukcia

Milochov a Nosice (1883), Nemšová a Horné Sŕnie (1888)

Eliptická horná a dolná konštrukcia

15. Komárno ponad Dunaj $81,60 + 4 \times 101,76$ m (1910, 1945)

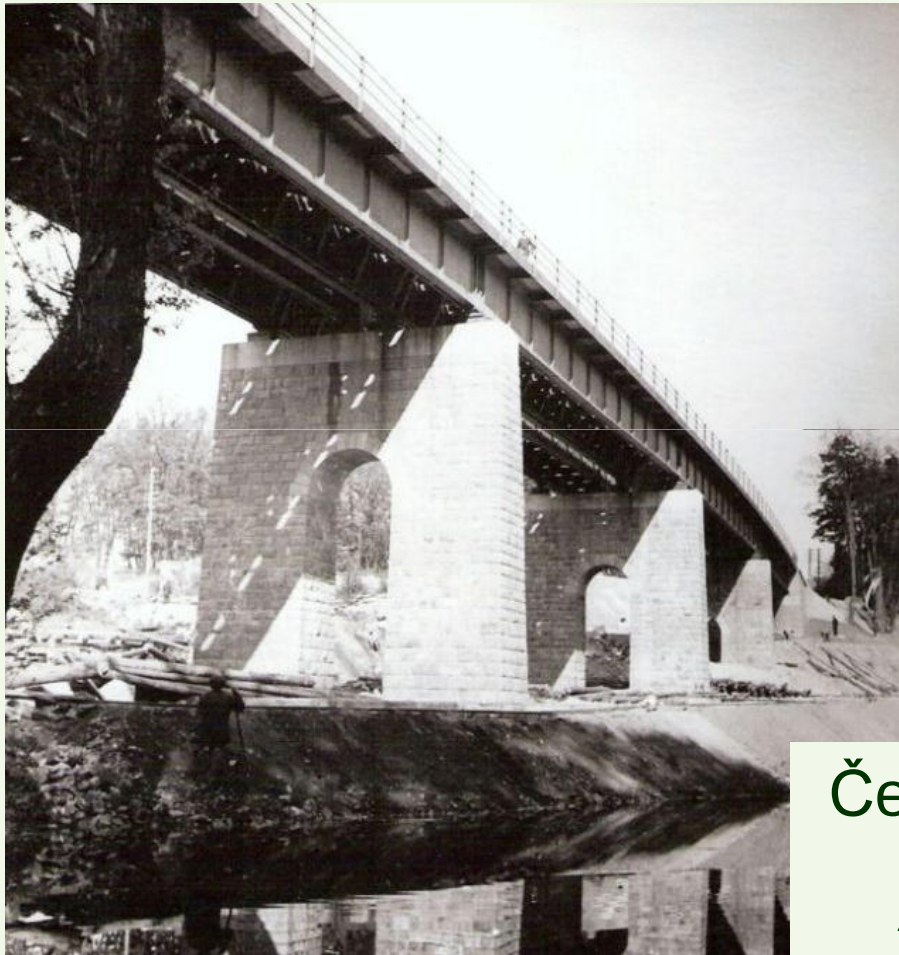
Eliptická horná a dolná konštrukcia

Komárno ponad Váh 3x 41,20 + **81,60 m** (1910)

Prvá konštrukcia s meniacim sa polomerom krivosti ČSD

Červený most v Bratislave (1947-48)

A. Tesár - spojitý oceľový nosník
 $R=1700/1200/1400$ m

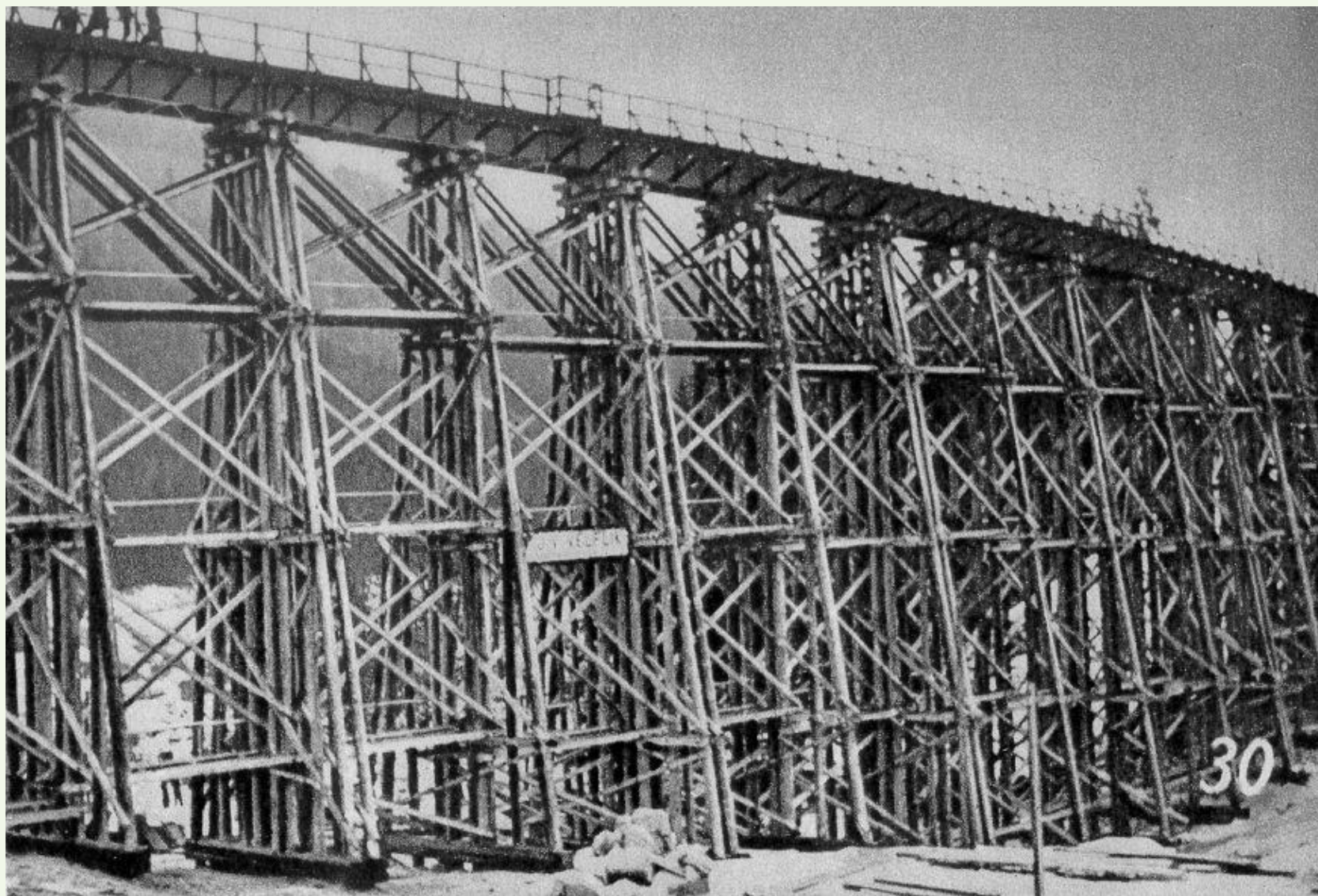

Prvá čiastočne prefabrikovaná konštrukcia ČSD

Najvyššie mostné provizórium

Viadukt pod Dielom, vysoký 23 m, 21 bárok, 156 m (1946-58)

Prvý celozváraný most ČSD vyrobený na stavenisku

Viadukt pod Dielom, 160 m (1958-59)

Prvý most s vysokopevnostnými skrutkami ČSD

15.2

Marcheggský most, 2x43 m (1961)

Prvý most z truhlíkových nosníků

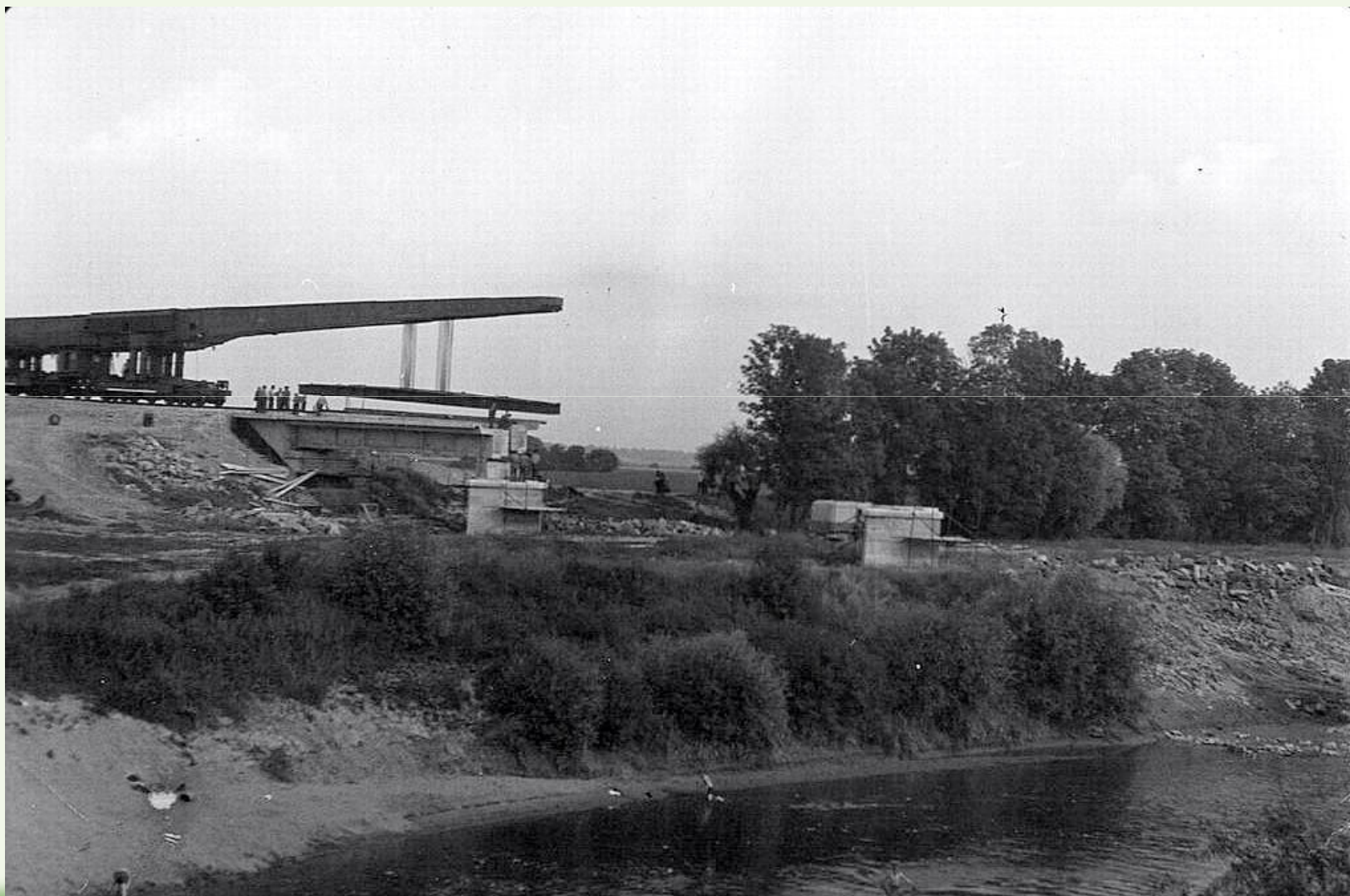

Prvý most ČSD železobetónová doska na kyvných stípoch

Mosty s vopred predpínanými železobetónovými prefabrikátmi

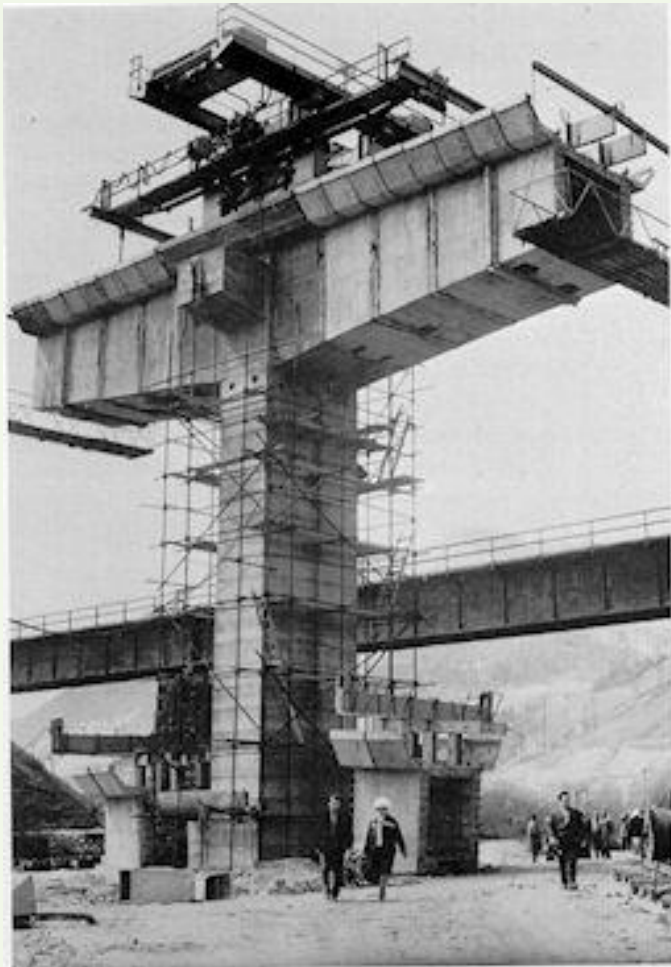

Mosty s vopred predpínanými železobetónovými prefabrikátmi

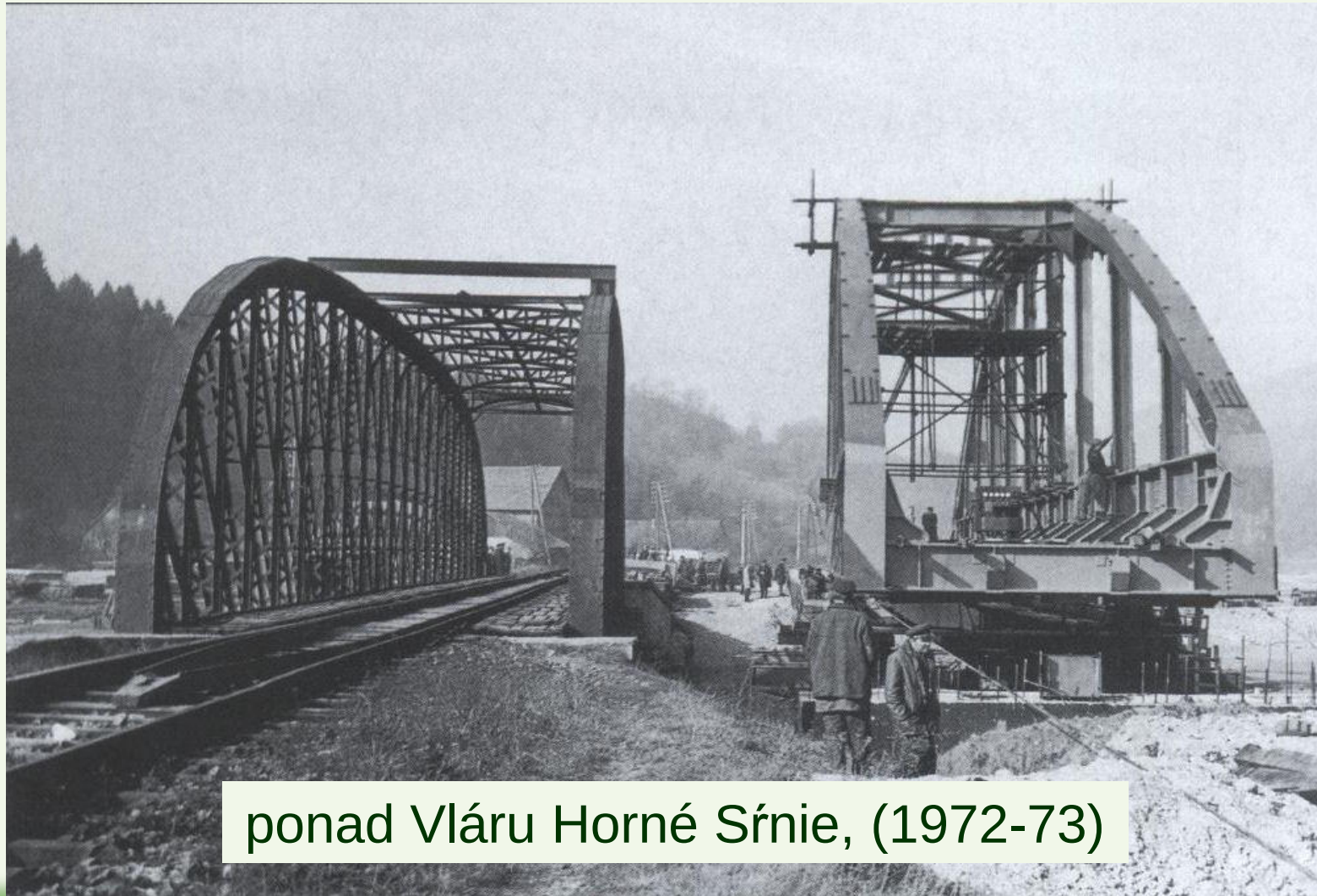
Prvý letmo montovaný most na svete

ponad Hornád Margecany a Jaklovce (1964-67)

Prvý most s plnostenným rámom vystuženým oblúkom ČSD

ponad Vlárú Horné Sónie, (1972-73)

Prvý most s plnostenným rámom vystuženým oblúkom ČSD

15.2.2017

F UK

Prvé spriahnuté ocelové konštrukcie

Stupava a Zohor ponad D2 a č.2 (1973)

Most ponad vtokové krídla elektrárne

VD Bešeňová (1974)

Prvá komorová konštrukcia

ponad Váh Trnovec nad Váhom (1973-74)

Prvá komorová konštrukcia

ponad Váh Trnovec nad Váhom (1973-74)

Prvá konštrukcia zdvíhaná do výšky a otáčaná na ložiská

Prvá konštrukcia zdvíhaná do výšky a otáčaná na ložiská

15.

Modrý most, Bratislava-Krasňany (1979)

Prvý moderný most na Slovensku

Prvé štrkové lôžko v ocelovej priehradovej konštrukcii

15.

ponad Hron Štúrovo, 152,4 m (1990-91)

Prvý prefabrikát uložený na sucho

Horná Štubňa (1,5 mesiaca 2009)

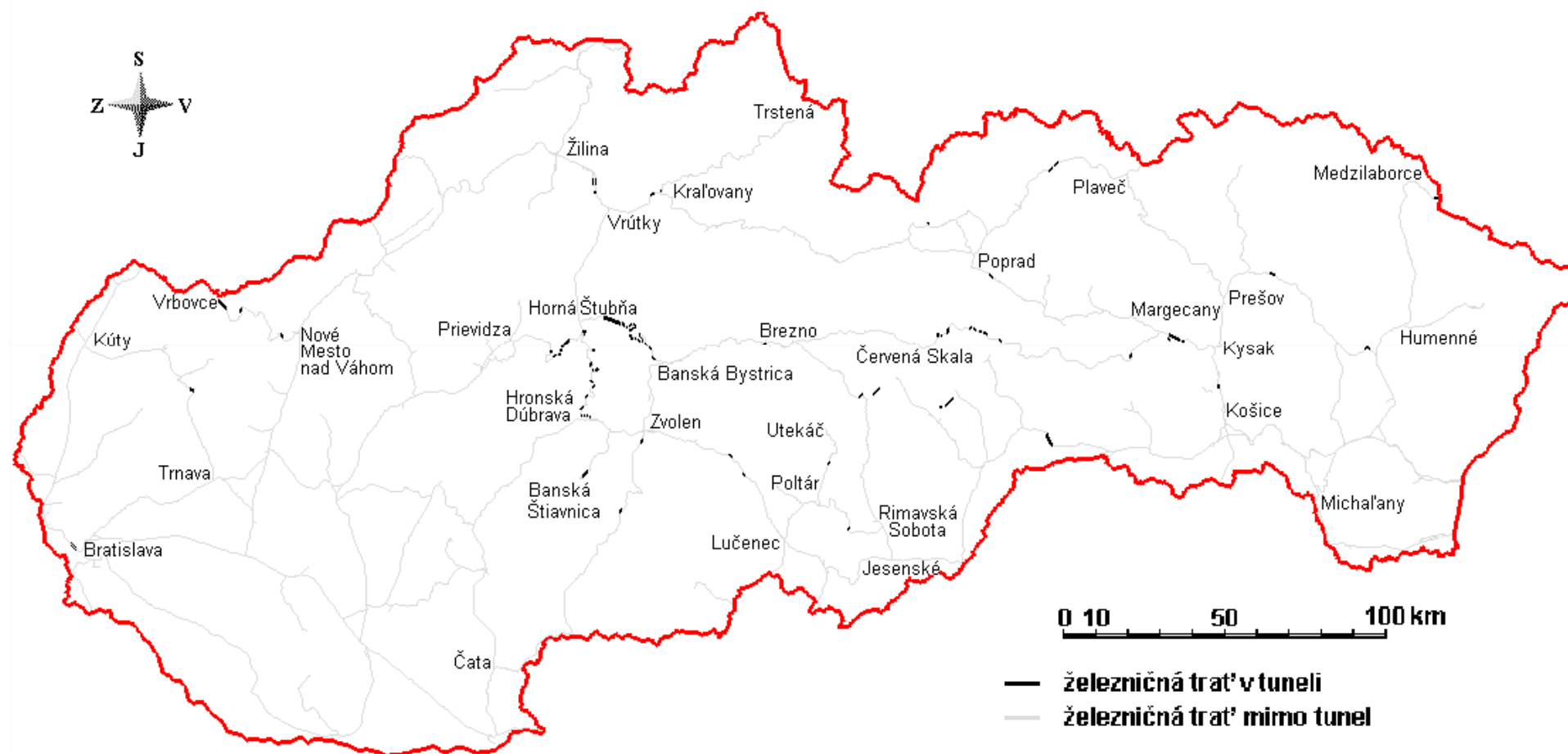

Most prestavaný na rotačný výklopník

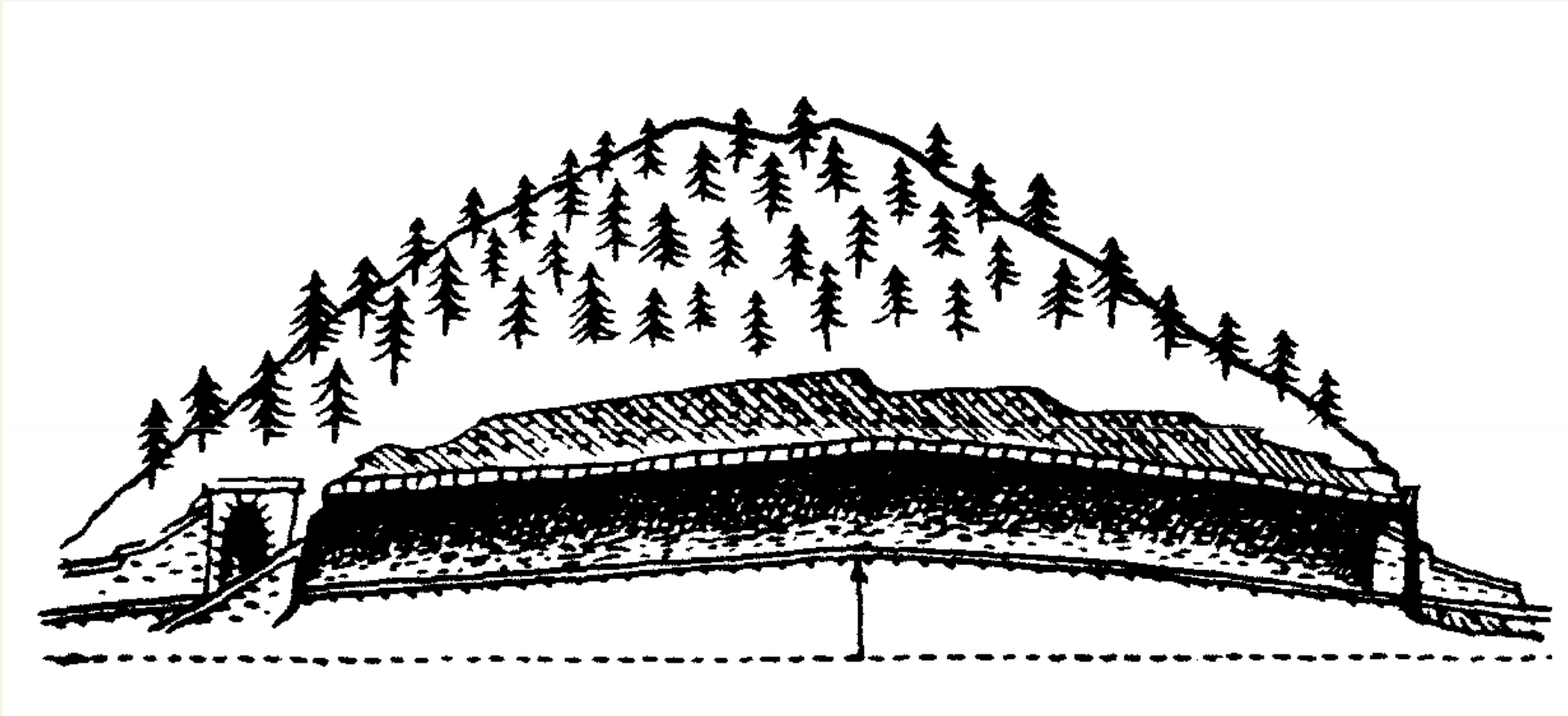
III. vysoká rudná rampa Čierna nad Tisou (1963), výklopník (2010)

Železničné tunely na Slovensku

Z čoho sa skladá tunel?

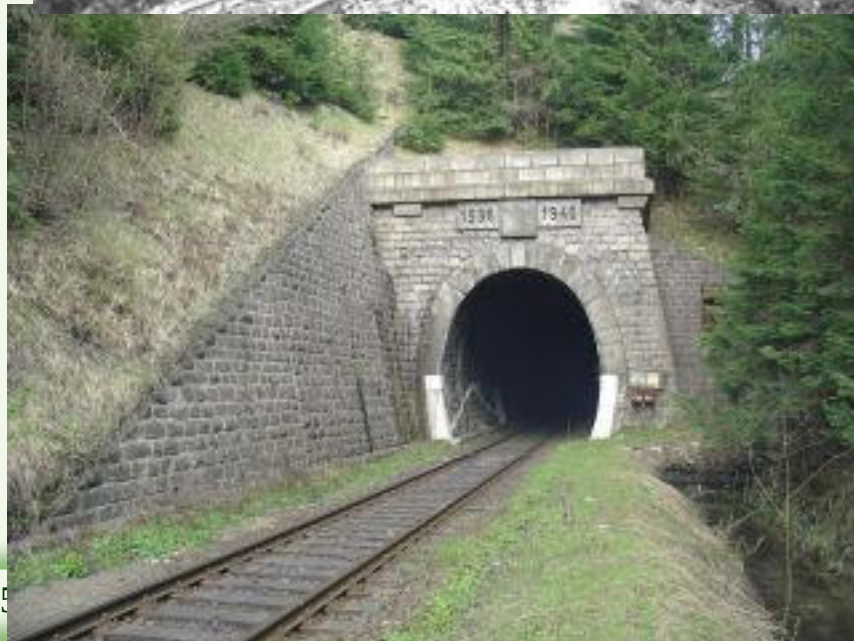
portál

tunelová rúra

portál

tunelové pásy (bloky)

Z čoho sa skladá tunel?

Z čoho sa skladá tunel?

Najstarší železničný tunel (1848)

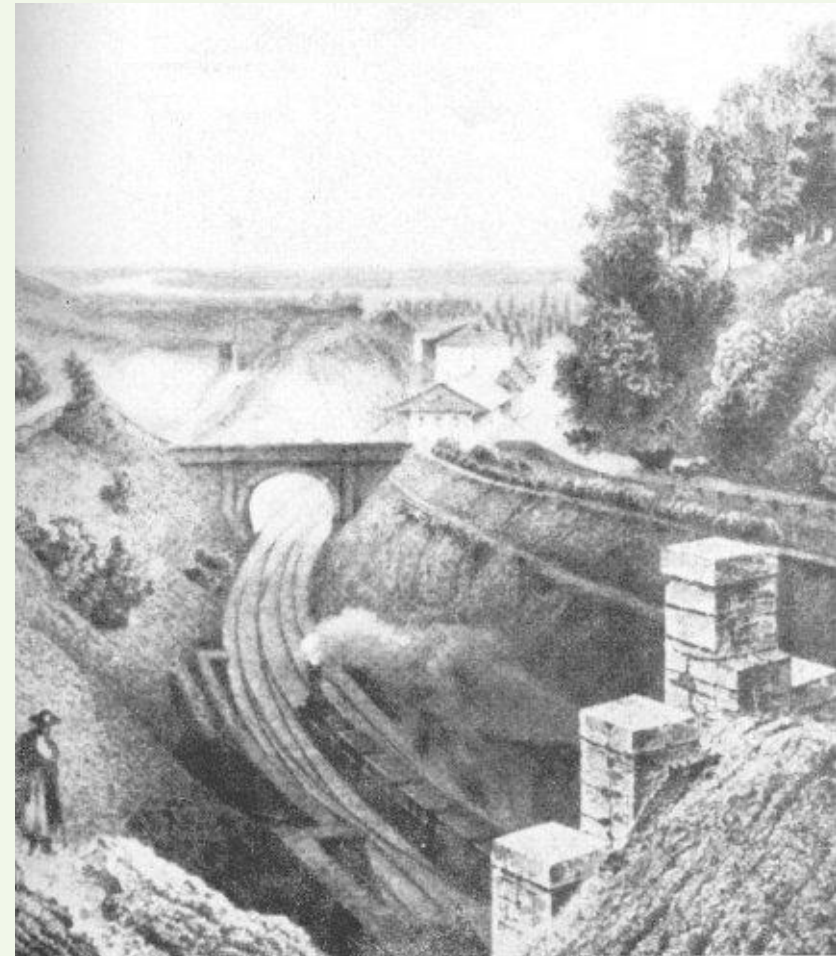
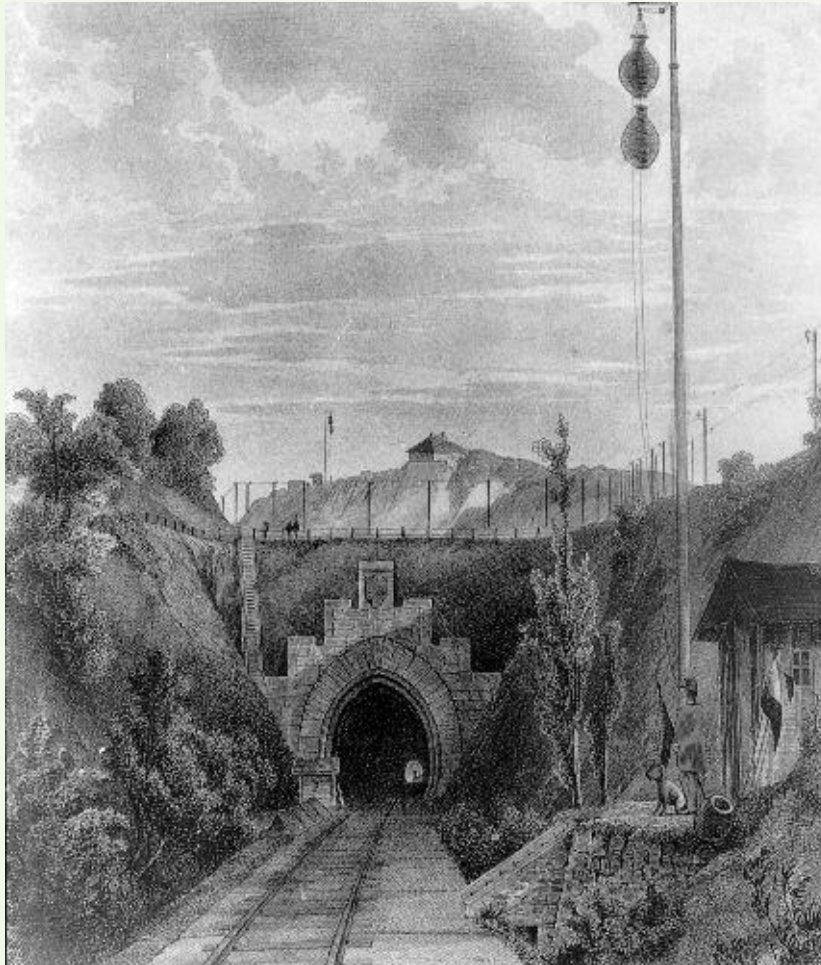

Tunely na trati Bratislava - Kúty

Tunely na trati Bratislava - Kúty

Podoba tunela cca 1860 (*Ludwik Rohbock del.*)

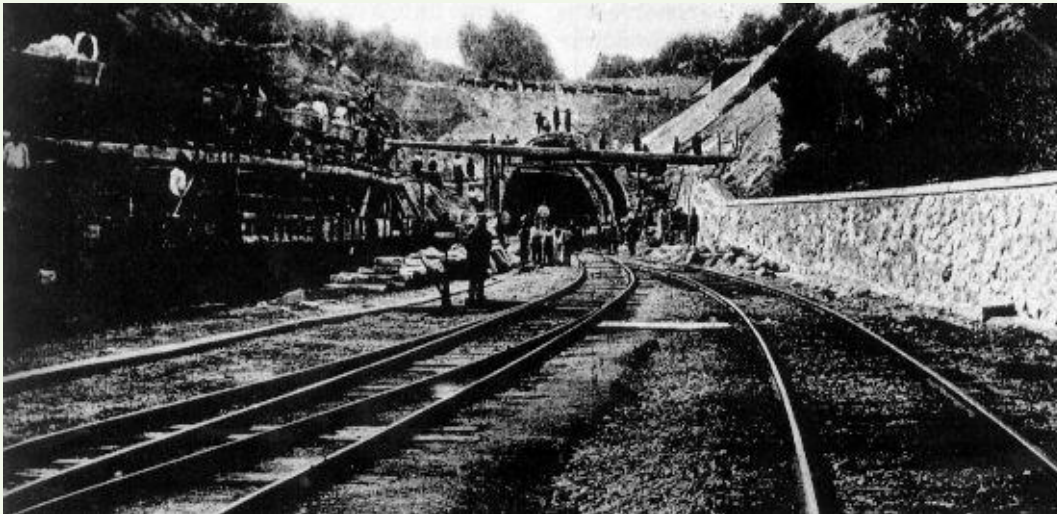

Tunely na trati Bratislava - Kúty

Bratislavský portál do roku 1899

Tunely na trati Bratislava - Kúty

- skracovanie tunela v 1899
- odstránené 70 m tunela

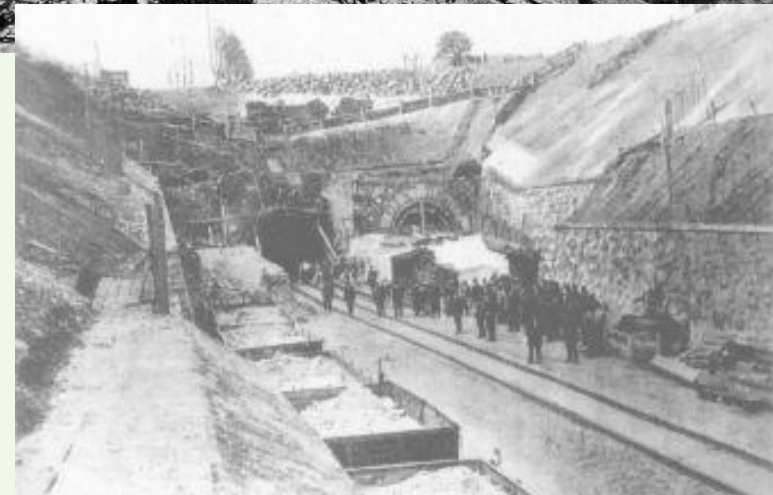
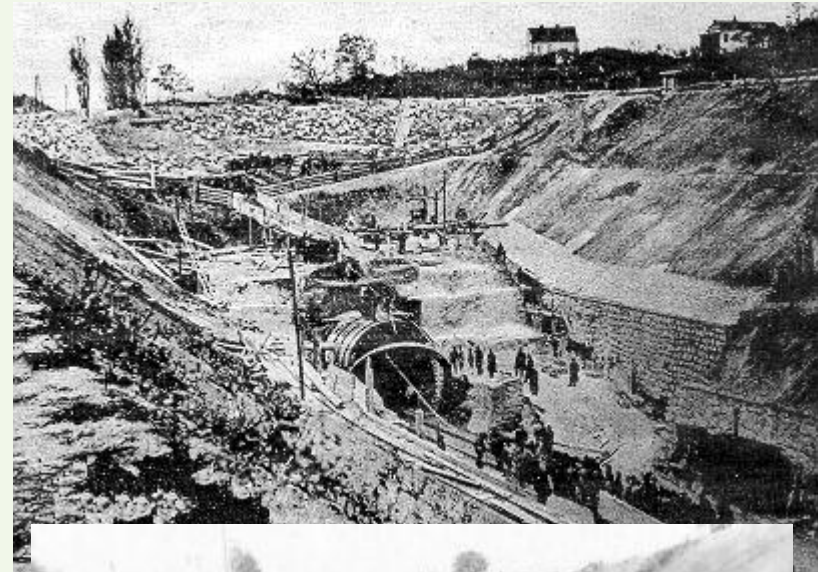
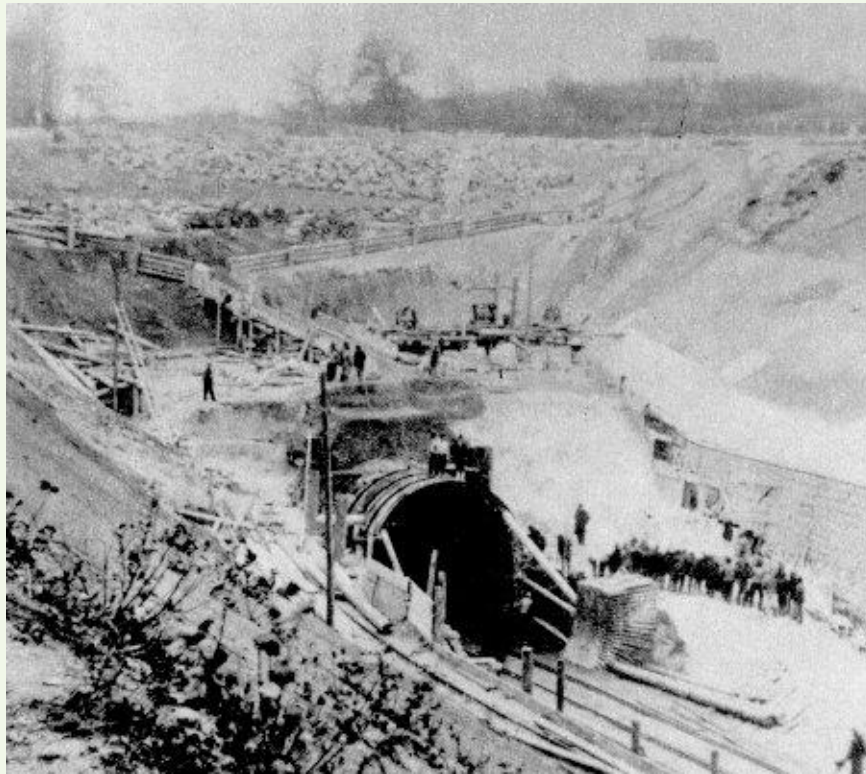
NEHODA 18.1.1900

- 13 m silne poškodený
- 29 m úplne zavalený,
- 25-30 m veľmi popraskaného muriva

Tunely na trati Bratislava - Kúty

Rozhodnutie stavať nový tunel

Tunely na trati Bratislava - Kúty

Dva tunely od 1902

Tunely na trati Bratislava - Kúty

potok prameniaci pod Kamzíkom - umelá stena výšky 5 m -
jediný bratislavský vodopád

Tunely na trati Bratislava - Kúty

Vetracia šachta na Pražskej ceste (hĺbka 33 m)

Najmladší železničný tunel (2012)

Tunel na trati Bratislava - Žilina

Beckovská brána (pred 1906)

Tunel na trati Bratislava - Žilina

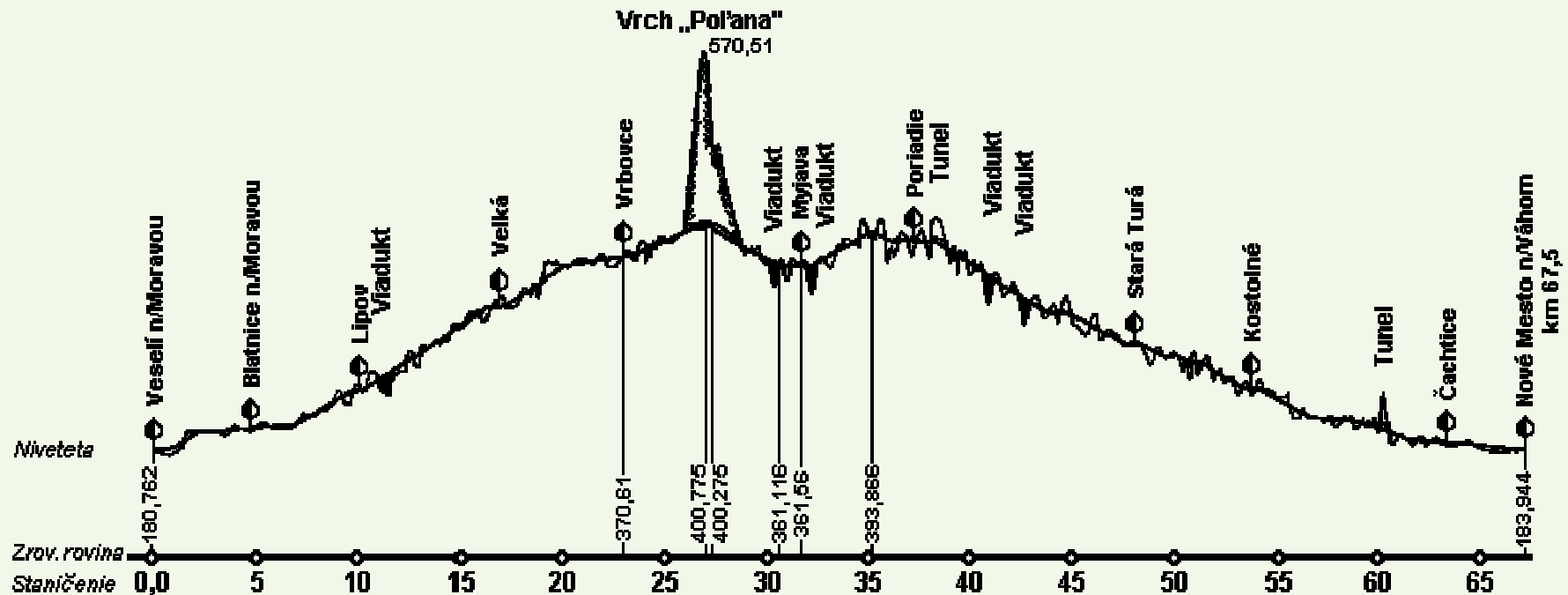
15.2.2017

Geovedy, Prif UK

Vo svojej dobe najdlhší železničný tunel v ČSR
(1927-1931)

Tunely na trati Nové M.n. Váhom - Vrbovce

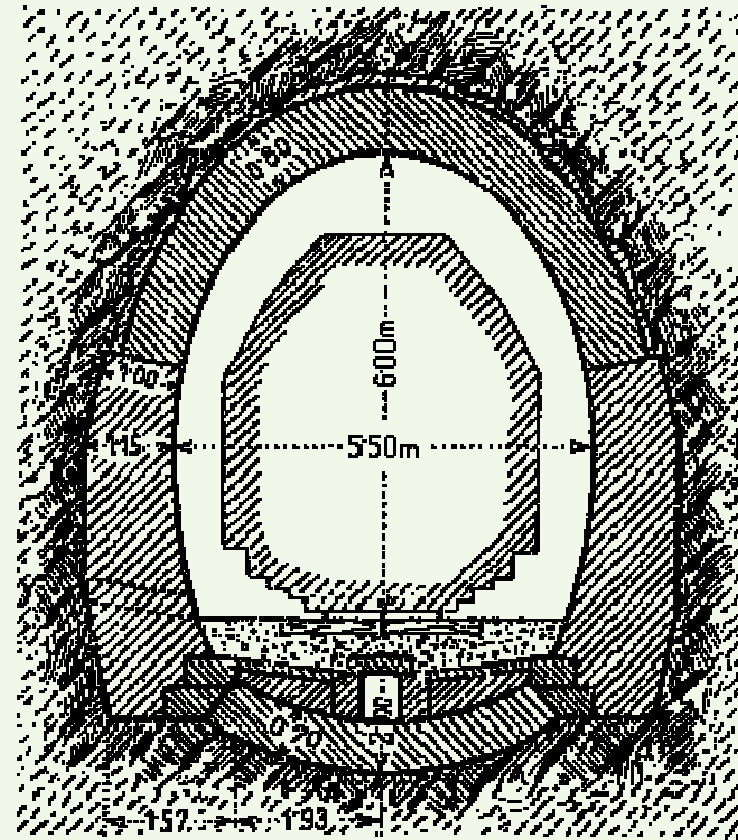
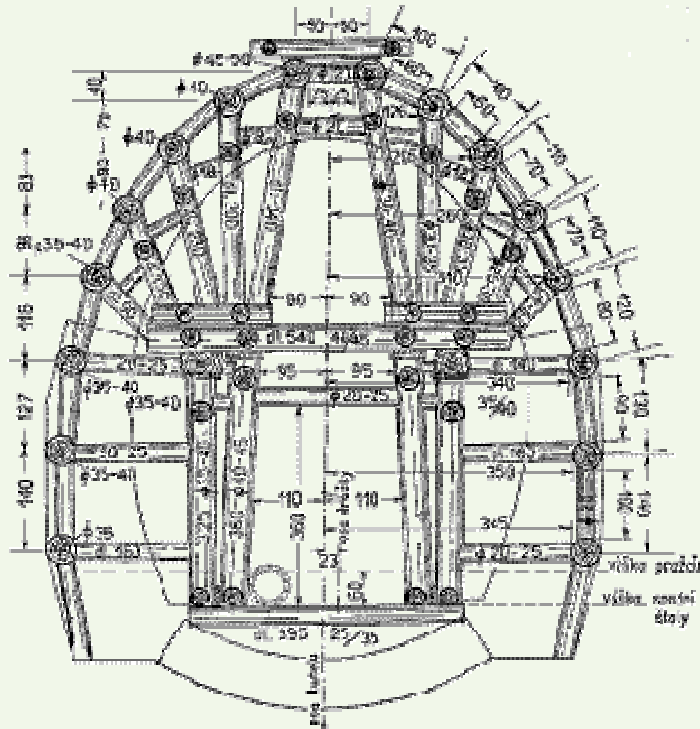

1. úsek stredoslovenskej transversály (spojenie Morava-Slovensko)
najväčšou investíciou štátu v 20-tych rokoch v rámci výstavby
železníc ČSR

Generála M.R.Štefánika
1927-1931 – najdlhší tunel v ČSR

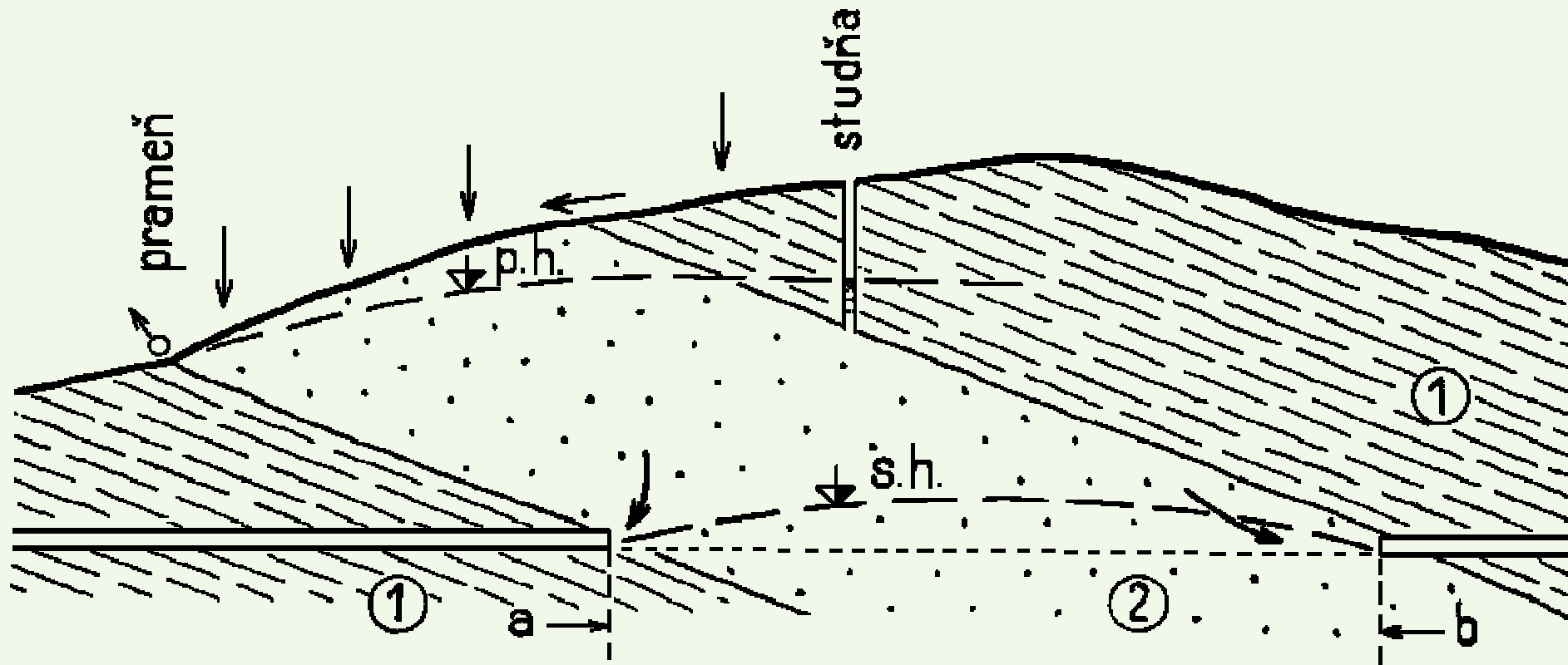

Tunely na trati Nové M.n. Váhom - Vrbovce

bridlice na vzduchu vyvolávali značné deformácie
strop sa znížil miestami až o 0,90 m, dno sa zvýšilo o 0,5 m a
boky vybočili o 0,35 m

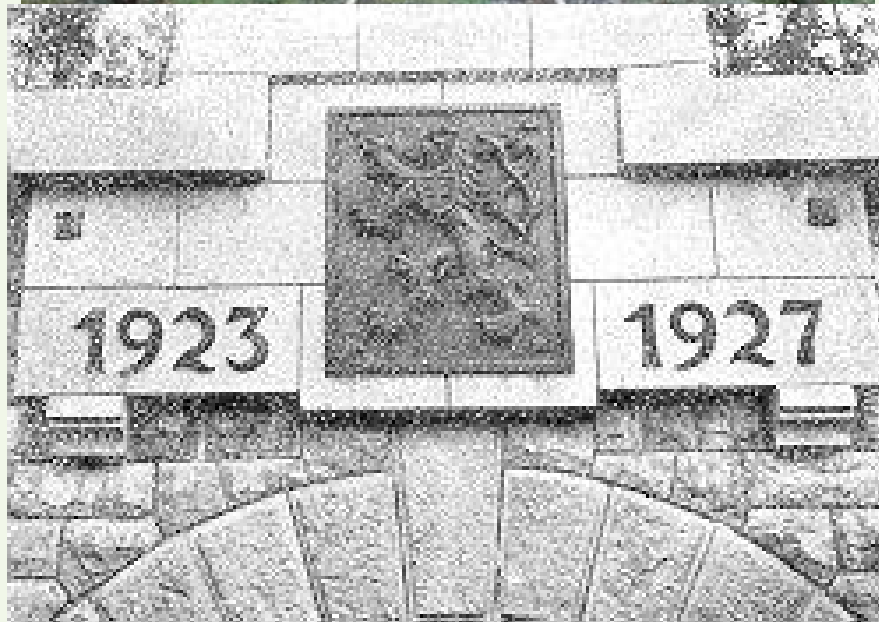
Tunely na trati Nové M.n. Váhom - Vrbovce

voda - vyschnutie prameňov na kopaniciach nad tunelom
vzduch – výrony metánu

Tunely na trati Nové M.n. Váhom - Vrbovce

Tunely na trati Nové M.n. Váhom - Vrbovce

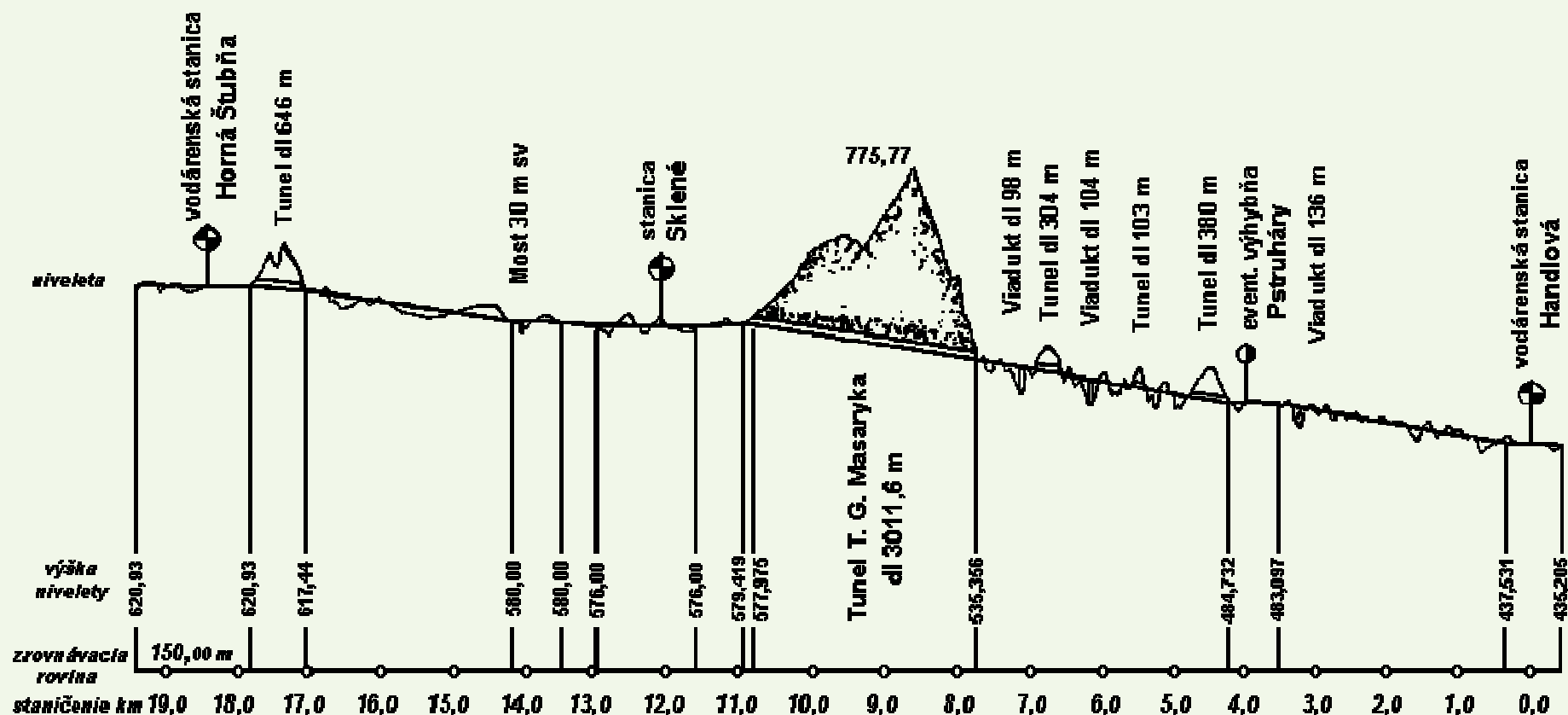

z. Brestovec – pamätník venovaný staviteľom a 6 obetiam stavby

.. v délce ho překonal d'alší tunel (1931-1940)

Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

2. časť stredoslovenskej transversály
najnáročnejšia stavba medzivojnového obdobia

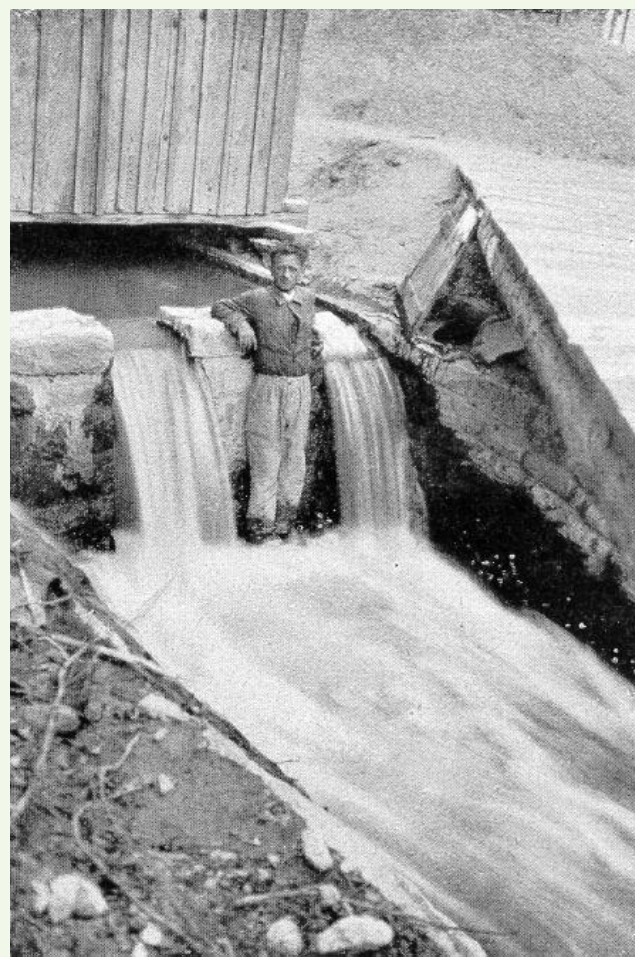

Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

nádvorie Bralského tunela počas stavby
razený na styku andezitov, dolomitov a tret'ohorných bridlíc

Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

1928 - z tunela bystrina 204 l/s, viac ako potok do ktorého ústila
Zavalenie štôlne v dĺžke 9 m – odvedenie vody zvláštnosť štôľňou

Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

pomenovanie - Tunel prezidenta T.G.Masaryka (7.3.1930)

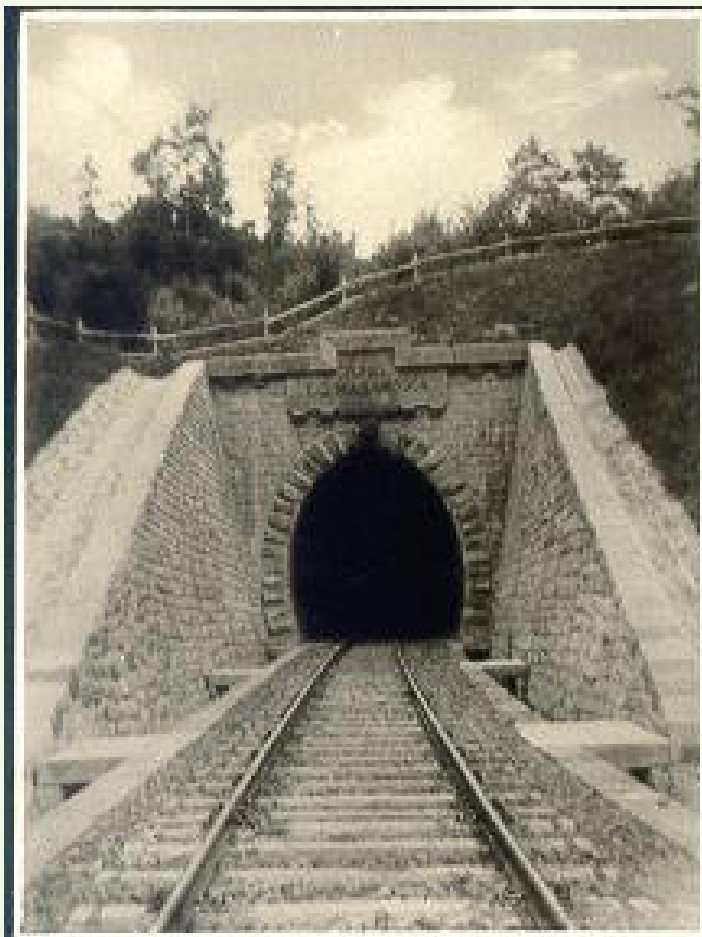
Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

Prerazenie tunela 13.7.1930 – pamätná medaila

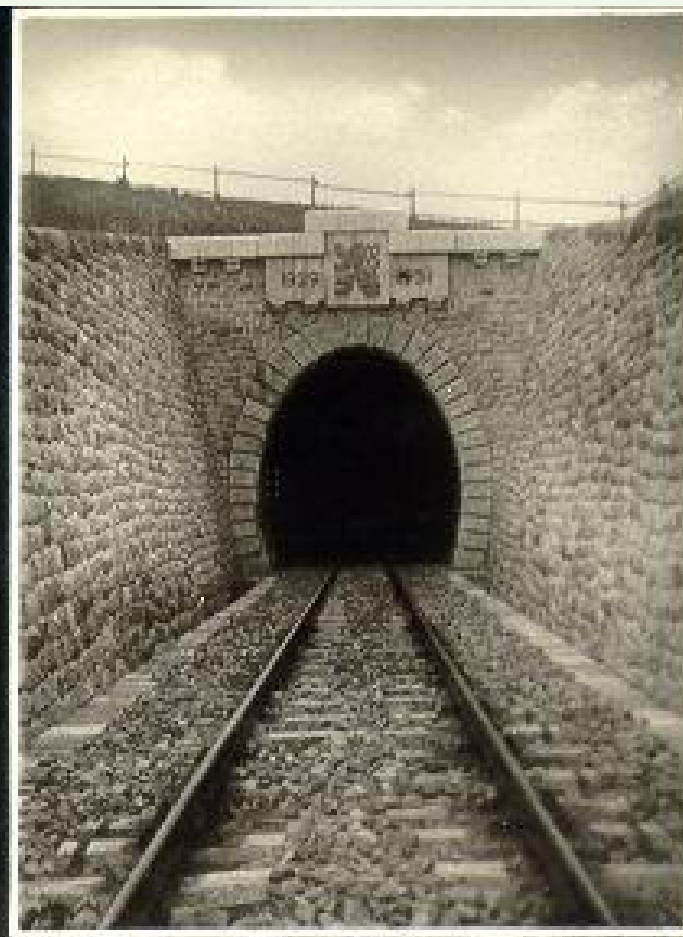

Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

Vjazd.

TUNEL PRESIDENTA T. G. MASARYKA

Výjazd.

Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

1

najhlbšia vetracia šachta (116 m)

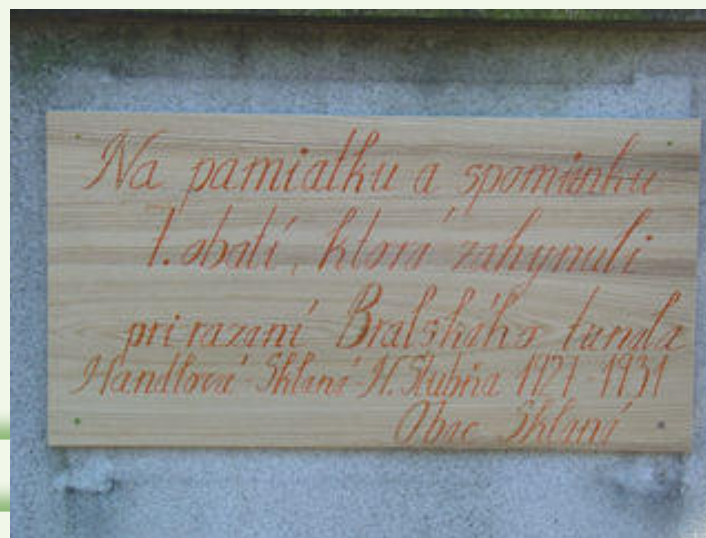
www.uk

Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

žst. Sklené - pamätník staviteľom a 7 obetiam stavby

15.2.2017

vedy, Prif UK

Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

vznik rekreačnej osady
Remata zo stavebných
barákov

Tunely na trati Handlová – Horná Štubňa

- zosuv v Handlovej (1960) hľadanie alternatívy vodného zdroja
- 1961 odber vody 80% spotreby Handlovej
- dnes výdatnosť 14-40 l/s, ako zdroj vody sa nevyužíva

... nejdlhší tunel ČSD (1940 -)

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

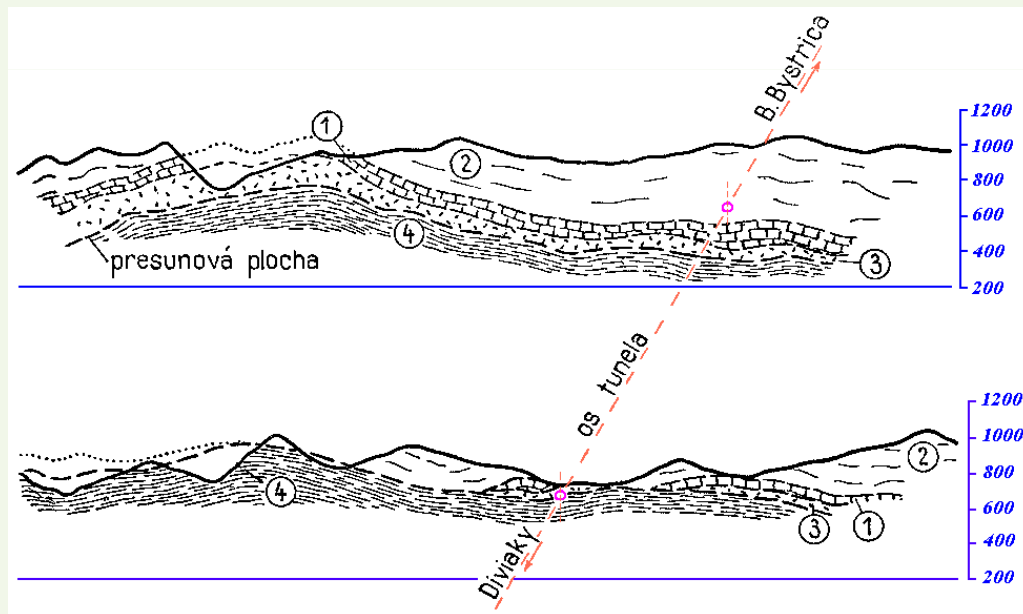
- potreba druhej koľaje z Vrútok do Zvolena
- návrat k smeru z 1870, ktorý realizovaný nebol
- najťažšia stavba trate ČSR

- údolie prekrásne
- technický problém stavby
- 9,3 km tunel alebo viac kratších ?
- potreba rozvinutia trate
- **22 tunelov**
- **12,2 km (1/3 dĺžky trate)**

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

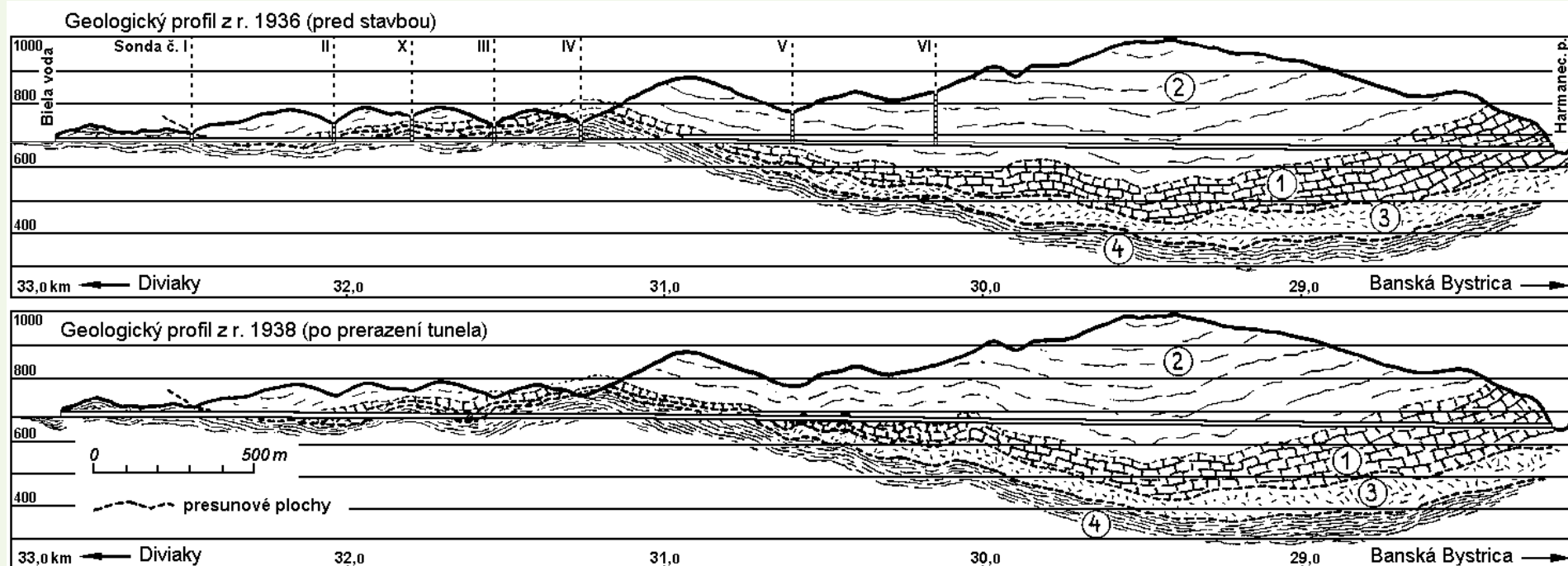
- dôkladná geologická príprava (Q. Záruba a D.Andrusov)
- preskumné vrty, sondy v trase železnice
- sondáž na otvorenie lomov

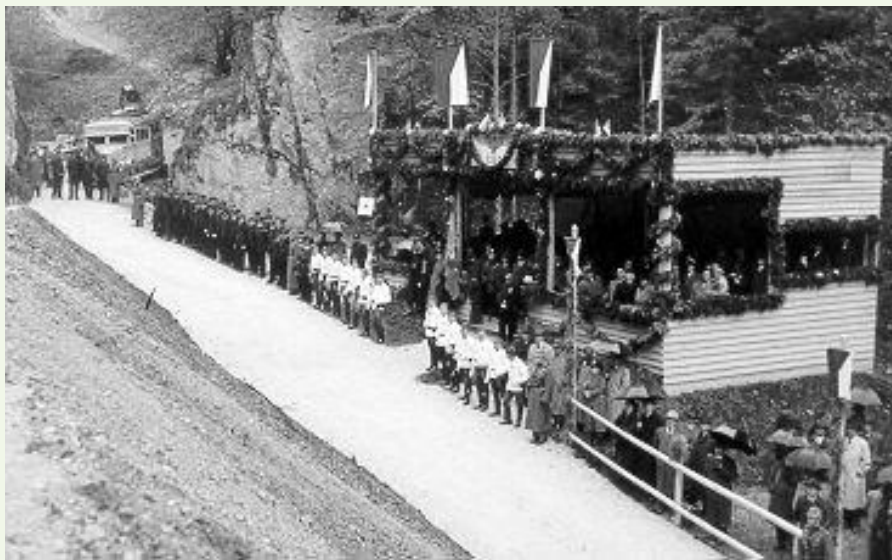
Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

- dôkladná geologická príprava (Q. Záruba a D.Andrusov)
- 1936 - pozdĺžny profil tunela – správne odhadnutie geologickej stavby územia

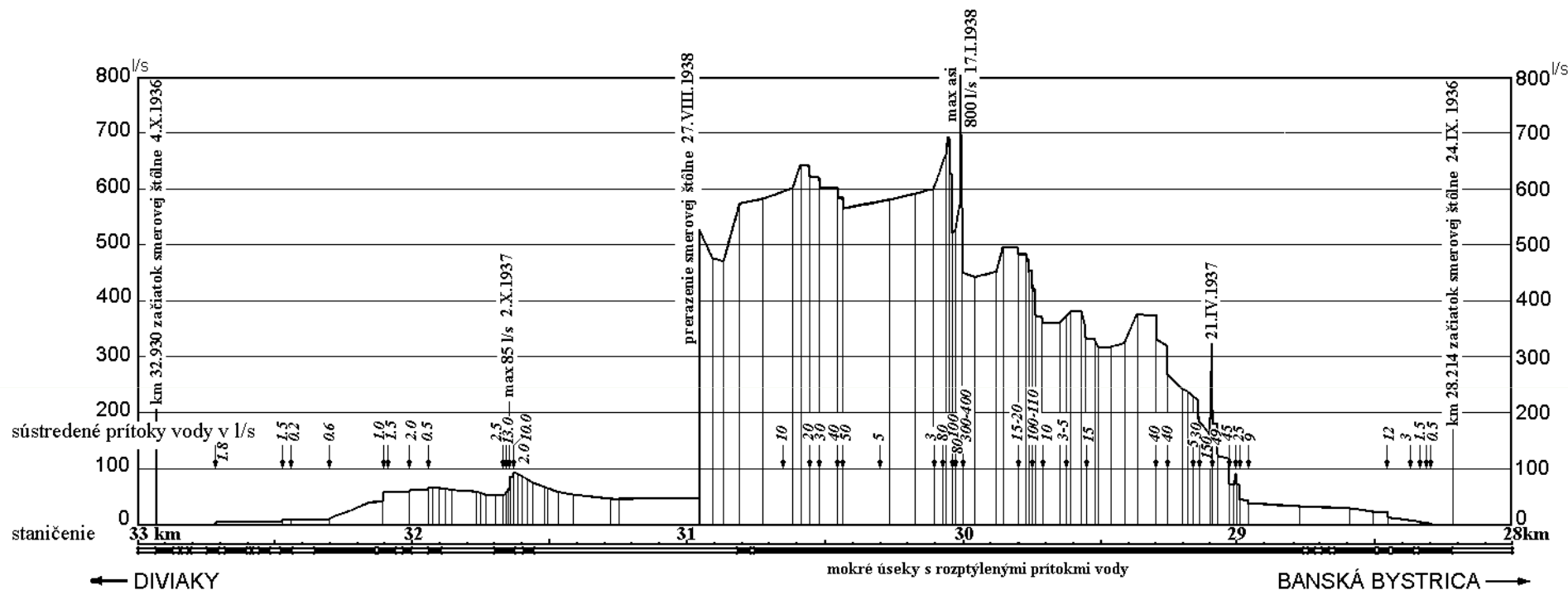
Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

- zadanie stavby trate - 14 tunelov
- 28.9.1936 - slávnostné začatie za prítomnosti prezidenta E.Beneša
- problém stability zárezov - počet tunelov zvýšený na 22 (a,b,c,d,..)

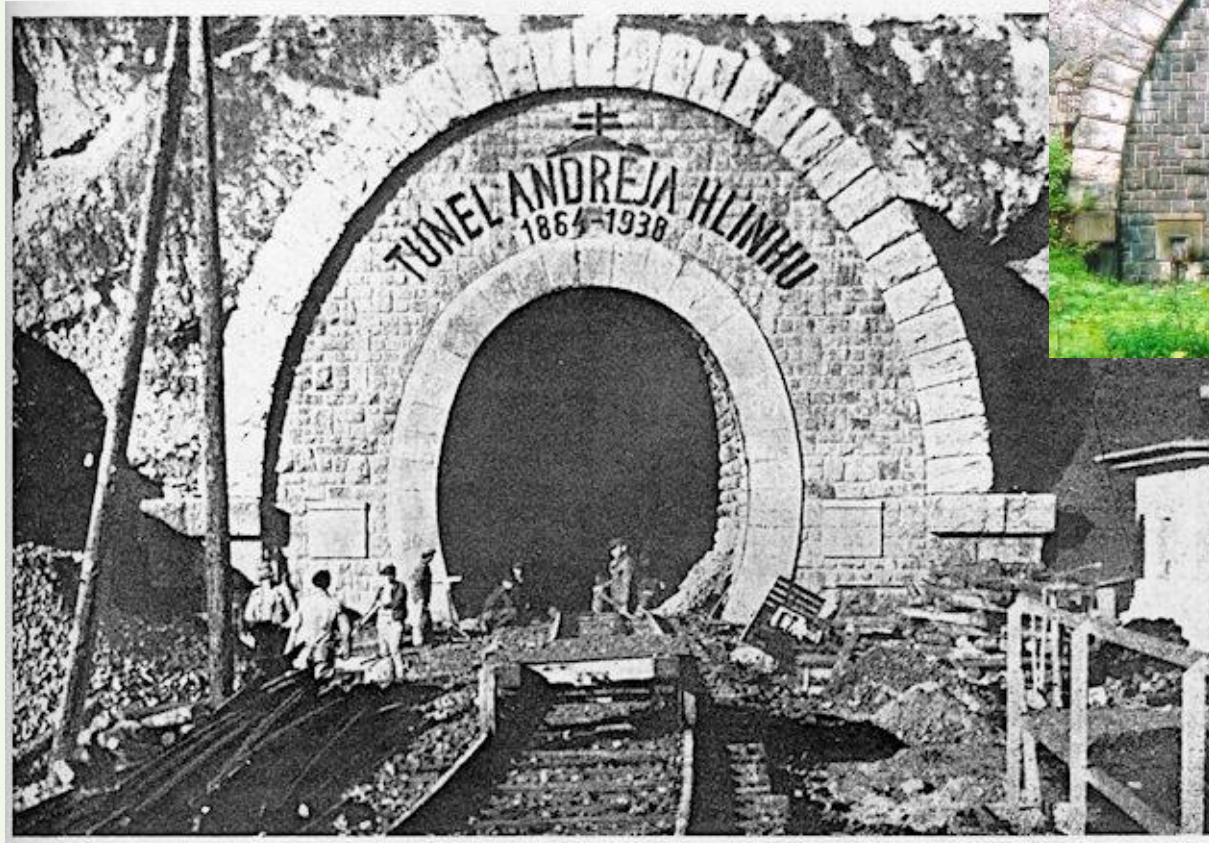

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

- kontakt vápence/dolomity – **extrémny prítok vody** – max. 17.1.1938 až 800 l/s
- zakalenie vody aj Harmaneckom potoku – nutnosť filtrácie pri portáli

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

- vyzdobený portál s názvom a letopočtom

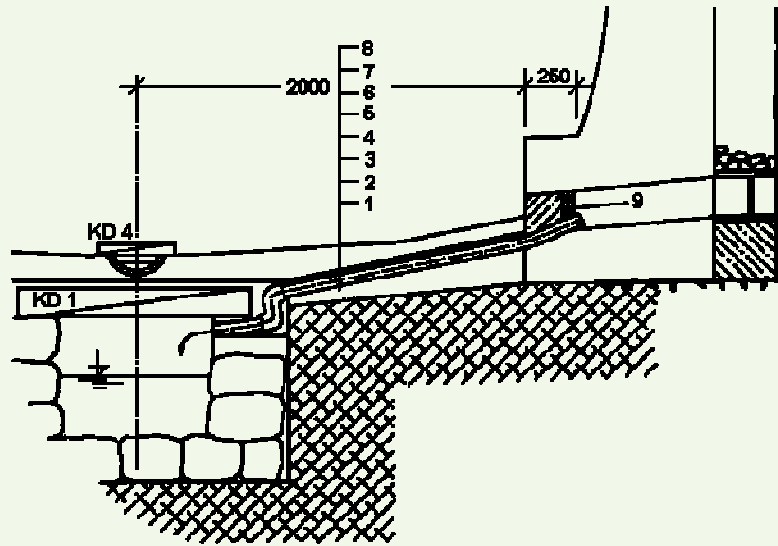

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

- **E.Beneša/A.Hlinku/E.Beneša/Čremošniansky** – najdlhší v ČSR

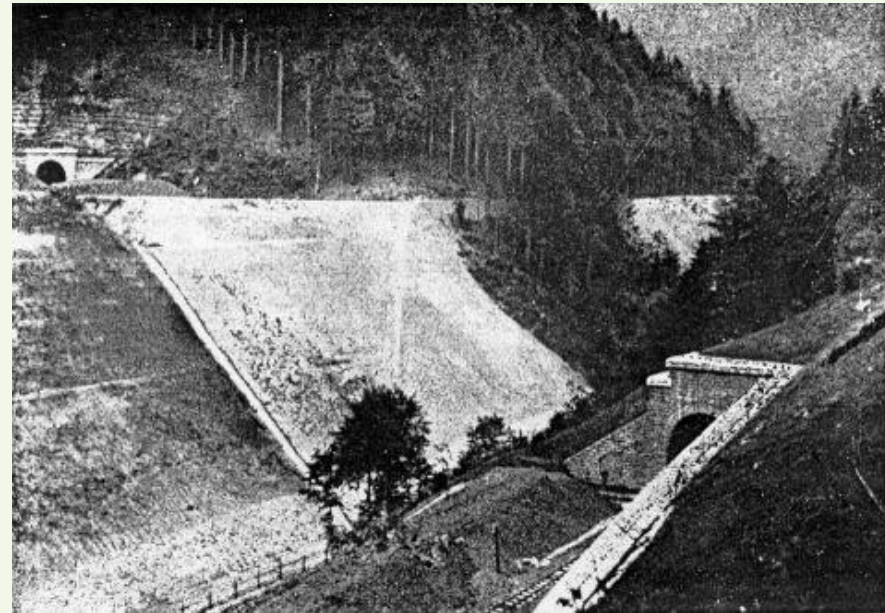
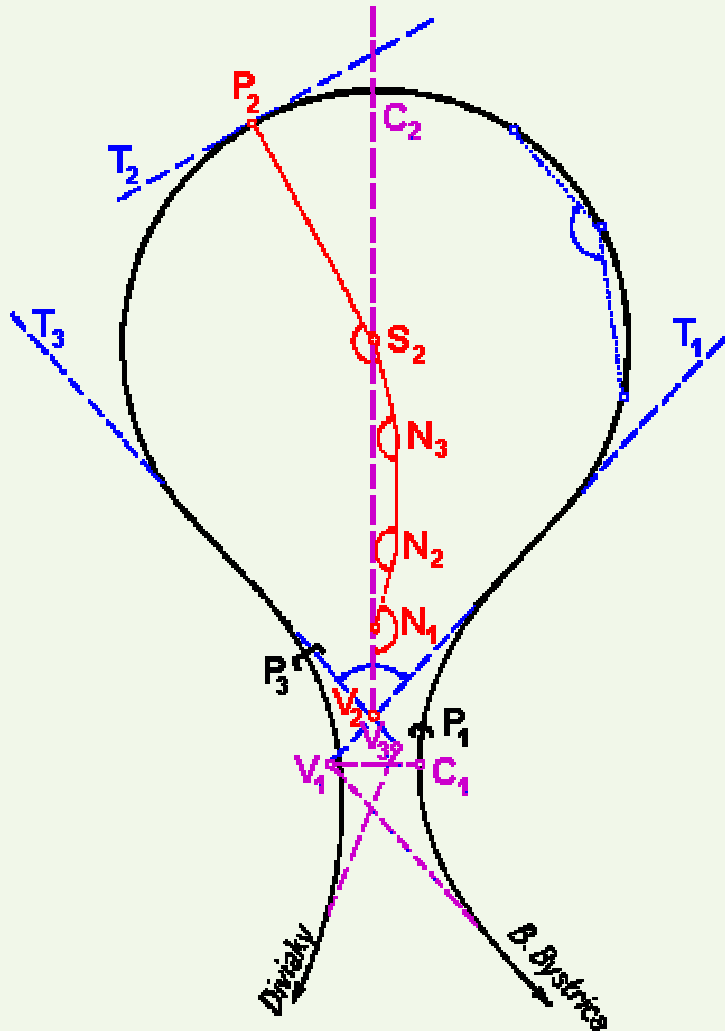
Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

- 1964-65 - pohronský skupinový vodovod (výdatnosť až 344 l/s)

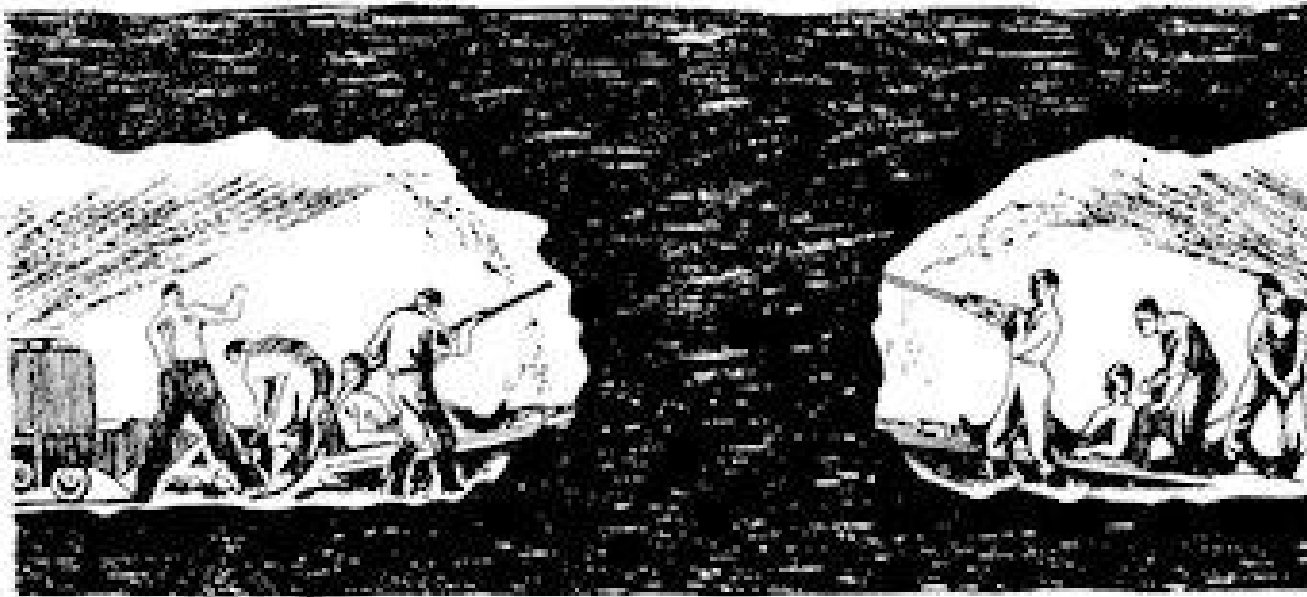

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

- **tunel 8a-8b**
- stavebne najkomplikovanejší tunel v SR
- 1133+756 m
- 16 ‰ stúpanie, 31 m prevýšenie

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

- prerazenie tunela 8b
- historka - „vrták na vrták“
- pokiaľ barabská pamäť siaha, stalo sa to len jeden jediný raz

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

15.2.2017

Najkratší úsek medzi dvoma tunelmi (32m)

Geovedy, Prif UK

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

Krátke tunely nad papierňou – 4a až 4d

15.2.2017

vidno z tunela, cez tunel, do d'alsieho tunela

Geovedy, Prif UK

Tunely na trati Ban.Bystrica – Dol.Štubňa

- máj 1938 - 12 339 - zo Slovenska, Čiech, Maďarska i Nemecka
- v tuneloch – max. 5701 = t.j. skoro polovica
- vysoký počet úrazov – 2266, z nich 492 ťažkých a 35 smrteľných
- pamiatku 35 obetiam – pamätník v Dolnom Harmanci

Tunely na slovenskom Semmeringu

Tunely na trati Zvolen – Kremnica - Diviaky

náš najkratší tunel – **Turček** 37 m
postavený ako súčasť zemných prác
stavebne nie je tunelom

Jediná železničná galéria na Slovensku

Tunely na trati Zvolen – Kremnica - Diviaky

70-roky 20.storočia
galéria tunela Sohler

Tunely s minimálnym nadloží

Tunely na trati Zvolen – Kremnica - Diviaky

nové tunely z 30.-tych rokov
Hrenca II a Kremnický

15.2.2017

K

Železničný tunel pre automobily

Tunely na trati Košice – Žilina

- **staré Margecany** (Phönixhuta)
- tunel pre lesnej ceste, tunel pre autá
- od 1985 technická pamiatka

Jaskyňa v tuneli

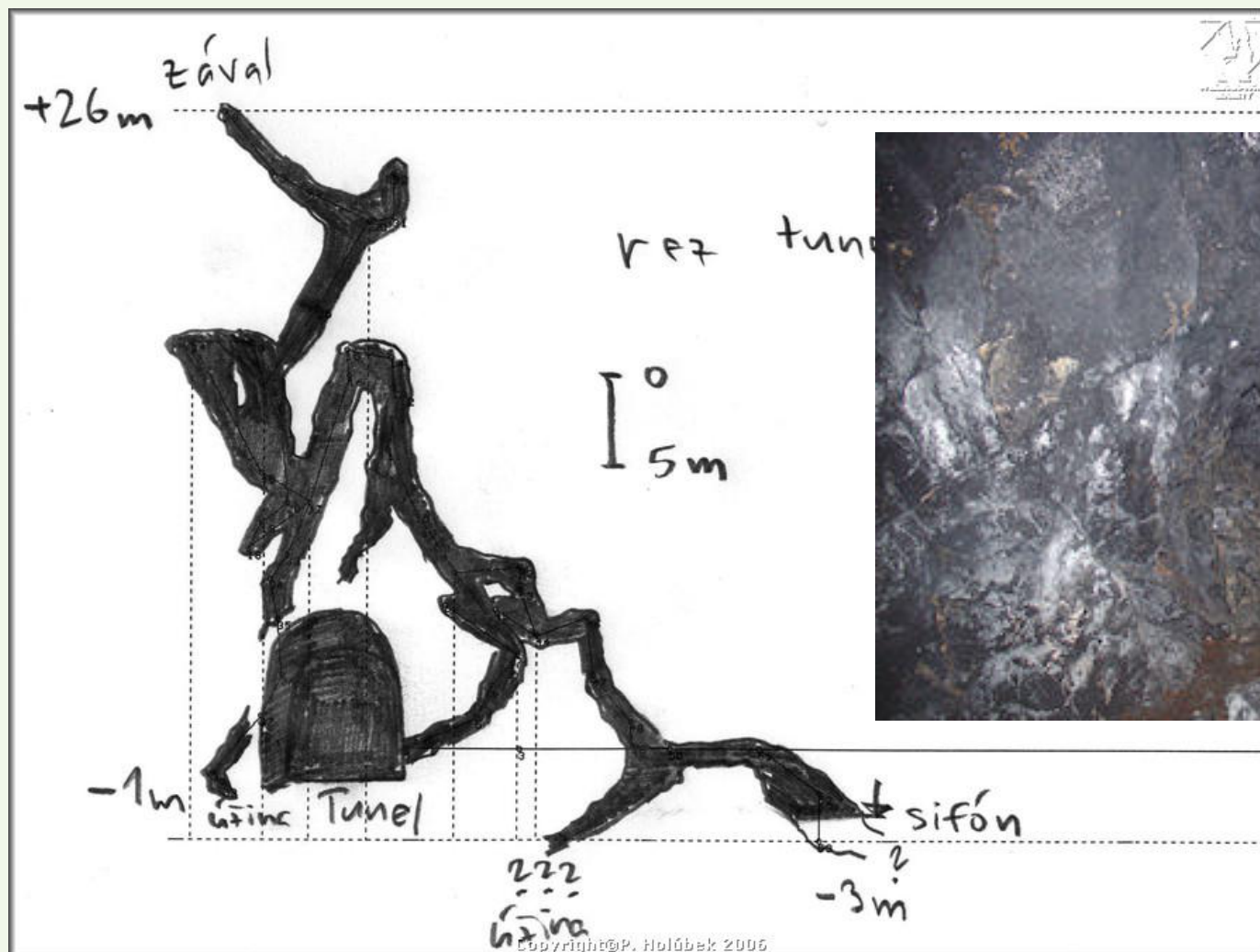
Tunely na trati Košice – Žilina

- **staré Kral'ovany**
- sklad dozrievania syrov
- tunel sa rozpadá

Tunely na trati Košice – Žilina

vchod

2006 – prieskum jaskyne v Tuneli

Tunel s protipovodňovou ochranou

Tunely na trati Košice – Žilina

Povodne na Váhu - jún 1894, júl 1899, júl 1903, august 1925

Tunely na trati Košice – Žilina

Strečno III

Ochrana pred povodňami

Najdlhší dvojkoľajný tunel

Tunely na trati Košice – Žilina

Bujanovský tunel

- stavba Trate družby (1950-1955)
- najdlhší dvojkoľajný tunel (3410 m)
- zloženie a rozpukanie hornín na razenie nevhodné (fylity a svory)
- problém odvozu sutiny – vyrazenie dopravnej štôlne a pomocnej šachty
- 50-60.-te roky stráženie tunela zložkami Vnútornej stráže

Tunely na trati Košice – Žilina

Bujanovský tunel

- mohutná vetracia šachta
- prírodný fenomén tunela

Najkratší dvojkoľajný tunel

Tunely na trati Košice – Žilina

Ružínsky tunel

- stavba Trate družby (1955)
- najkratší dvojkoľajný tunel (130 m)

Ťahanovský tunel – údolie „smrti“?

Tunely na trati Košice – Žilina

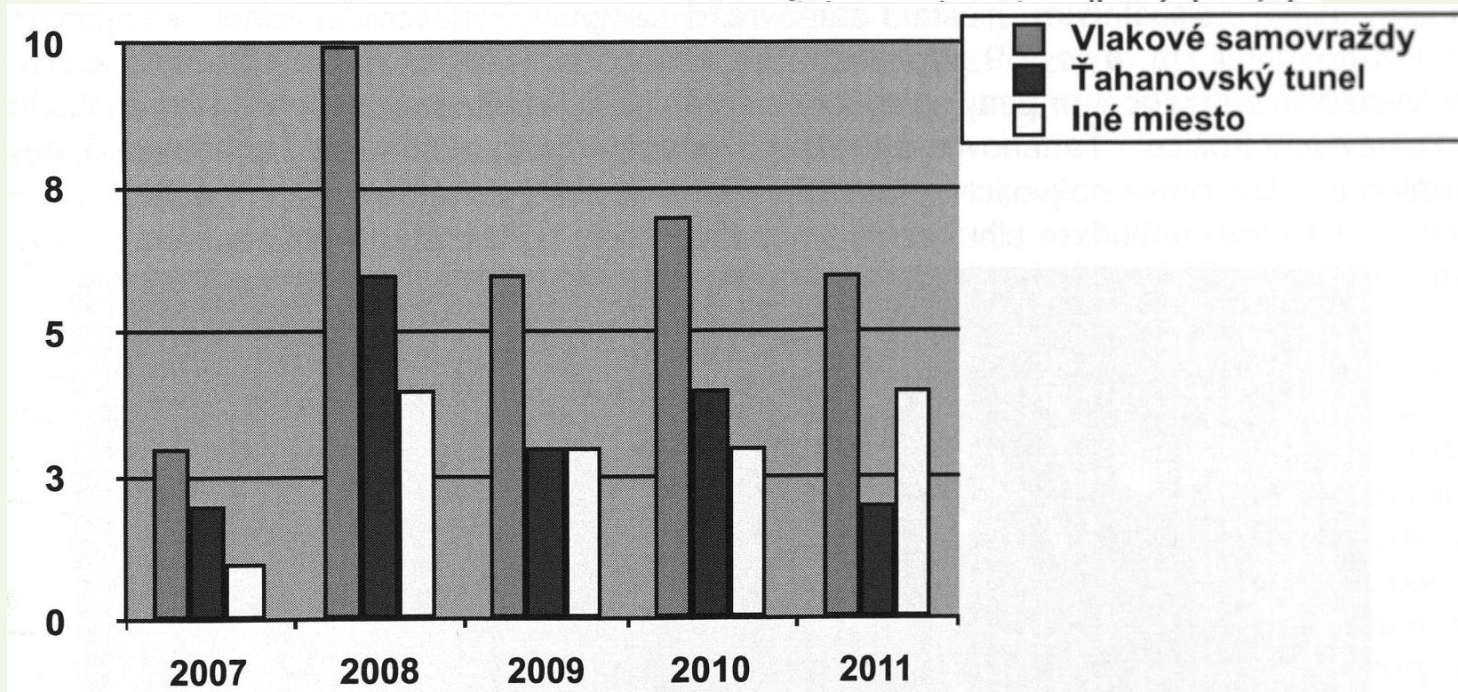
Nový Ťahanovský tunel
- Stavba Trate družby (1955)

Ťahanovský tunel

Rok	Ťahanovský tunel	Muži	Ženy
2007	2	1	1
2008	6	5	1
2009	3	2	1
2010	4	3	1
2011	2	1	1
Spolu	17	12	5

Ročne 4-5 samovrážd (50 % z Košického kraja)

Najdlhšie stavané tunely (1943-1966) posledné tunely stavané starými technikami

Tunely na trati Orlov - Poprad

Miľavský tunel (1943-1966)

Tunely na trati Orlov - Poprad

Ružbašský tunel (1943-1966)

do roku 2012 posledný dokončený železničný tunel na Slovensku

Tunely na trati Orlov - Poprad

Ružbašský tunel (1943-1966)

Zosúvanie predzárezu, kotvenie svahu (1965)

Jediný hraničný tunel (SK-PL)

Tunel na trati Michal'any - Lupkow

12.6.1873 - otvorenie trate z Humenného

12/1873 - otvorenie trate z Komancze

31.5.1874 – otvorenie dopravy cez tunel

Tunel na trati Michal'any - Lupkow

Každá vojna – zničenie tunela (1914, 1915, 1939, 1944)

Tunel na trati Michal'any - Lupkow

1945-1946 – obnova na dvojkoľajno/jednokoľajný tunel

Tunel na trati Michal'any - Lupkow

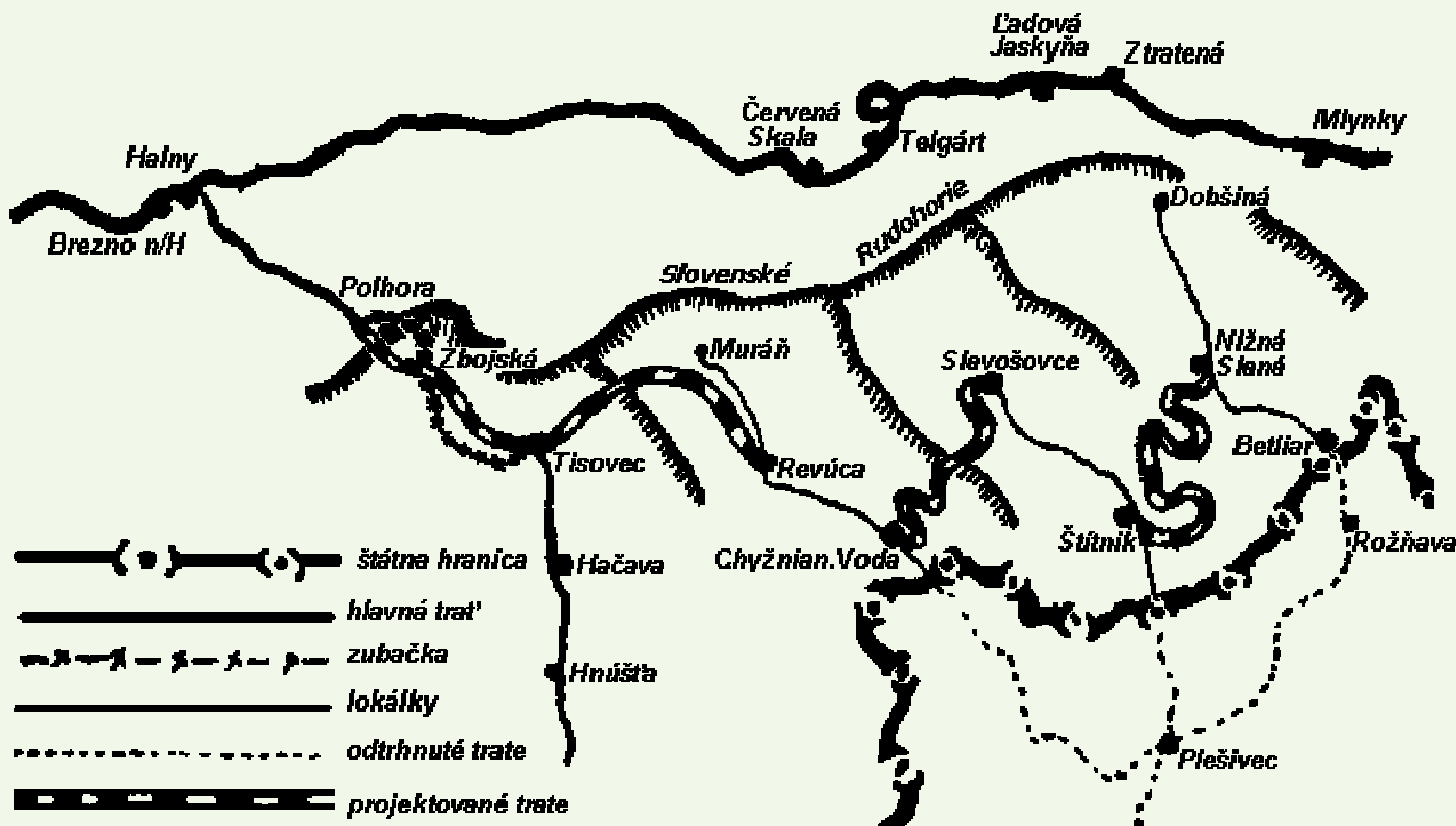
Lupkovský/Lupkówszy tunel
v tuneli štátna hranica

Stále nedokončené tunely (1941/1949 -)

Tunely na nedostavaných gemerských tratiach

Viedenská arbitráž a stavba železníc

Tunely na nedostavaných gemerských tratiach

Slavošovský tunel
nedokončený, bez portálov,
bez izolácie, bez krytov kanála

Tunely na nedostavaných gemerských tratiach

Koncert v tuneli (2012, 2013,...)

15.2.2017

Geovedy, Prif UK

Tunely na nedostavaných gemerských tratiach

Tunel pod Dielikom
nedokončený
1997 – Chránený areál
Zimovisko netopierov

Tunely na známkach

Tunely na trati Prešov - Humenné

Otvorenie trate (5.9.1943)

Prvé známky so železničnou tematikou vydané na Slovensku

Turistické známky

Turistické nálepky

Ďakujem za Váš záujem a pozornosť